

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra Blízkého východu

Bakalářská práce

Bc. Martina Wranová

**Politická mobilizace syrské diaspory v České republice
v letech 2011–2022**

Political mobilization of the Syrian diaspora in the Czech Republic
in 2011–2022

Praha 2023

Vedoucí práce: Bc. Tereza Jermanová, M.A., Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 29. července 2023

Martina Wranová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Bc. Tereze Jermanové, M.A., Ph.D. za cenné rady a konstruktivní kritiku. Dále bych ráda poděkovala přátelům, rodině a mému partnerovi za podporu nejen při psaní bakalářské práce, ale po celou dobu mého studia.

V Praze dne 29. července 2023

Martina Wranová

Abstrakt

Co motivuje diasporu k politické mobilizaci vůči situaci v zemi původu? Ačkoliv se členové diaspory často stávají aktivnějšími v době, kdy jejich domovina prochází kritickým vývojem jako je např. válka, z dosavadních výzkumů vyplývá, že nejen samotný konflikt, ale také mobilizační kapacita diaspory a psychologické faktory ovlivňují politické angažmá diaspory. Tato bakalářská práce se zaměří na politickou mobilizaci syrské diaspory v České republice během syrského protirežimního povstání z roku 2011 a následné občanské války. Cílem bude probádat, jak se tato komunita v tomto období politicky angažovala, jaké motivy ji vedly k politické mobilizaci, a zda a jak se její angažmá v průběhu času (2011-2022) změnilo. Za tímto účelem autorka provede hloubkové polostrukturované rozhovory s migranty ze Sýrie, kteří se v České republice usadili a politicky se zde angažovali na začátku (a)nebo v průběhu občanské války. Opře se ale také o dostupný výzkum a novinové články o demonstracích a jiných typech politické mobilizace syrské diaspory v České republice. Práce má ambici přinést nové poznatky o této skupině, již se dosavadní literatura věnuje pouze sporadicky a systematicky nezkoumá důvody mobilizace.

Klíčová slova: syrská diaspora, politická mobilizace, motivace, motivy, občanská válka v Sýrii, hostitelská země, země původu

Abstract

What motivates diasporas to political mobilization regarding the situation in the country of origin? Although members of the diaspora often become more active when their homeland is going through a critical development such as a war, previous research shows that not only the conflict itself, but also the mobilization capacity of the diaspora and psychological factors influence the political engagement of the diaspora. This bachelor's thesis will focus on the political mobilization of the Syrian diaspora in the Czech Republic during the Syrian anti-regime uprising in 2011 and the subsequent civil war. The aim will be to investigate how this community was politically engaged during this period, what motives led it to political mobilization, and whether and how its engagement changed over time (2011-2022). For this purpose, the author will conduct in-depth semi-structured interviews with migrants from Syria who settled in the Czech Republic and were politically involved at the beginning (and) or during the civil war. But it also relies on available research and newspaper articles about demonstrations and other types of political mobilization of the Syrian diaspora in the Czech Republic. The bachelor's thesis has the ambition to bring new knowledge about this group, which is addressed only sporadically in the existing literature and does not systematically examine the reasons for mobilization.

Key words: Syrian diaspora, political mobilization, motivation, motives, civil war in Syria, host country, country of origin

Obsah

Seznam grafů.....	7
Seznam tabulek	7
ÚVOD	8
1 Stav bádání a teoretický rámec.....	11
2 Metody práce.....	19
3 Syrská diaspora v České republice	23
3.1 Historie migrace a složení syrské diaspory	23
3.2 Politická mobilizace syrské diaspory v letech 2011-2022.....	27
3.2.1 Iniciativa pro svobodnou Sýrii	27
3.2.2 Sdružení svobodné syrské komunity v ČR a Syrská svobodná komunita v Česku	31
3.2.3 Syrskarevoluce.cz.....	33
3.2.4 Ostatní iniciativy a sdružení	35
3.2.5 Shrnutí aktivit syrské diaspory a jejich proměn	36
4 Analýza motivací respondentů k politické mobilizaci	38
4.1 Kritické události.....	38
4.2 Psychologické faktory	41
4.3 Dostupné prostředky a kapacita pro politickou mobilizaci	46
ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	58
Příloha A: Otázky pro respondenty	67
Příloha B: Otázky pro respondenty v anglickém jazyce	70
Příloha C: Prohlášení o zpracování údajů	73
Příloha D: Prohlášení o zpracování údajů v anglickém jazyce	74

Seznam grafů

Graf 1 Cizinci v ČR ze Sýrie v letech 1994-2021 bez azylantů.....	24
Graf 2 Počet udělených azylů cizincům ze Sýrie, 2008-2021.....	25
Graf 3 Počet cizinců se syrským občanstvím v České republice včetně azylantů, 2008-2023.	26
Graf 4 Četnost příspěvků Iniciativy pro svobodnou Sýrii na Facebooku 2014-2022	30

Seznam tabulek

Tabulka 1 Informace o respondentech výzkumu	20
---	----

ÚVOD

Před více než dvanácti lety propukly v Sýrii masové protesty, které rychle eskalovaly do konfliktu klasifikovaného jako občanská válka. V té se angažují nejen různí lokální aktéři ale zejména externí státní aktéři. Občanská válka v Sýrii nadále pokračuje a stabilizace situace je v nedohlednu. Válka vyhnala ze země miliony lidí, z nichž někteří našli útočiště v Evropě. Odtud se syrská diaspora začala politicky angažovat, aby ovlivnila budoucnost své domovské země. To platí i pro Českou republiku. V letech následujících propuknutí konfliktu se v Česku Syřané a Syřanky zmobilizovali a založili spolky a sdružení organizující nejen demonstrace proti syrskému režimu a porušování lidských práv syrského obyvatelstva (Mareš a Murad 2013). Jak přesně se syrská diaspora v České republice angažovala během protirežimního povstání a následně občanské války v Sýrii? Jaké motivy ji vedly k politické mobilizaci vůči situaci v Sýrii? A změnily se tyto motivy, a tedy i angažmá diaspory, v průběhu let 2011 až 2022? To jsou výzkumné otázky, na které bude bakalářská práce hledat odpověď.

Toto téma je relevantní z důvodu, že bezprostředně po vypuknutí protirežimních protestů a následné války v Sýrii se zvedla vlna mobilizace syrské diaspory v České republice, což bylo do té doby nevídané. Vystává tak otázka, jakým způsobem a za jakých okolností se diaspory mobilizují, přičemž syrská diaspora v Česku z hlediska motivací vedoucích k mobilizaci prozatím systematicky zkoumána nebyla. Zároveň není k dispozici aktuální přehled angažmá této diaspory, které by zaznamenalo a vysvětlilo současný útlum aktivit. Práce tak může tuto problematiku osvětlit, a současně předložit další případovou studii a přispět tak k diverzifikaci obecné akademické debaty na téma mobilizace diaspor v hostitelských zemích. Mimo jiné se v tomto případě jedná o diasporu, která není až tak vysoce mobilizovaná jako některé jiné, a i z toho důvodu může diverzifikovat dostupný výzkum zaměřující se zejména na vysoce mobilizované skupiny.

Bakalářská práce má podobu kvalitativní případové studie zkoumající politickou mobilizaci syrské diaspory v České republice od roku 2011 a motivace vedoucí k této mobilizaci. Práce je rozčleněna do tří hlavních částí. První kapitola představí dostupnou literaturu zkoumající syrskou diasporu v České republice, její spolky a aktivity. Dále představí studii a literaturu zkoumající motivace diaspor v hostitelských zemích k politické mobilizaci vůči zemi původu. Současně bude v kapitole nastíněno, jak můžeme identifikovat a poznat,

ktelé z literaturou navrhovaných motivací se vztahují i na mnou zkoumanou diasporu, jak se tyto motivace pravděpodobně projevují a jak ovlivňují mobilizaci.

Druhá kapitola se zaměří na historii imigrace Syřanů do České republiky, strukturu syrské diaspory a politickou mobilizaci Syřanů v Česku. Budou představeny konkrétní syrské spolky založené po roce 2011. Jedná se o Iniciativu pro svobodnou Sýrii, Sdružení svobodné syrské komunity v ČR, Syrskou svobodnou komunitu v Česku, Syrskourevoluci.cz, SYRECZECH, Češi pomáhají a Češi pro Sýrii. Kapitola předloží analýzu jednotlivých spolků, jejich činnosti, aktivit, cílů a proměn angažmá v průběhu let. K tomu budou využity dokumenty, dostupné české studie, novinové články, sociální sítě a webové stránky spolků, a polostrukturované rozhovory s mobilizovanými Syřany žijícími někdy během let 2011 – 2022 v České republice.

Třetí kapitola se bude zabývat motivacemi syrské diaspory v Česku k politické mobilizaci vůči situaci v Sýrii. Budu tedy zkoumat několik faktorů, které dostupný výzkum identifikoval jako motivující k politické mobilizaci. Těmi jsou kritické události odehrávající se v zemi původu (konflikt, porušování lidských práv, násilí), psychologické faktory a dostupné prostředky a kapacita pro mobilizaci (geografická koncentrace diaspory, seskupení osob). Za účelem identifikace, co syrskou diasporu motivovalo například k založení spolků, vyjadřování politických názorů na syrský režim a válku v Sýrii, vystupování proti režimu prostřednictvím demonstrací, a k dalším aktivitám, povedu rozhovory s mobilizovanými členy syrské diaspory.

Pokud jde o jednotlivé pojmy, zásadní pro tuto práci, motivací k mobilizaci jsou myšleny faktory, které vedou jedince k politické mobilizaci. Tudiž faktory, které přiměly, a tedy motivovaly jedince započít politickou aktivitu nebo v ní setrvat.

Co se týče pojmu „diaspora“, existuje nespočet definic a mnohdy jsou postavené na odlišných kritériích. Proto v roce 2005 Brubaker (2005, s. 1–3) jako jeden z mnoha ve svém článku kritizoval neopodstatněné rozšiřování významu konceptu diaspory. Jedná se např. o zahrnutí do významu konceptu transetnické a přeshraniční jazykové komunity (frankofonní, anglofonní apod.). Tudiž akademická debata na danou problematiku je velice široká a zatím nesystematizovaná. Podle Grossmana (Grossman 2019, s. 2–3) lze debatu obecně rozdělit na pozitivistický diskurz chápající diasporu jako skutečně existující samostatnou entitu, kterou je možné definovat a měřit (Cohen 2001), a na konstruktivistický diskurz chápající diasporu jako sociální konstrukt, který sdílí vědomí a identitu, nikoli jednotlivé skupiny (King a Melvin 1999; Adamson 2012). Nalezli bychom také diskurz kombinující prvky pozitivistické i

konstruktivistické definice (Grossman 2019; Adamson a Demetriou 2007; Koinova 2010). Tato práce bude vycházet z konceptu Grossmana (2019), který průřezem dostupných definic identifikoval společné charakteristiky diaspory ve více než polovině případů. Podle této definice je diaspora „nadmárodní společenství, jehož členové (nebo jejich předci) emigrovali nebo byli rozptýleni ze své původní vlasti ale zůstávají na ni orientováni a zachovali si skupinovou identitu.“¹ (Grossman 2019, s. 5)

Další termín, politickou mobilizaci diaspory, vysvětluje Müller-Funk (2016, s. 354–355) jako „politickou aktivitu, která překračuje jednu nebo více hranic. Většinou je prováděna migranty (a jejich dětmi) z jedné země [původu] a zaměřuje se na domácí a zahraniční politiku té země [původu], ale mohou se připojit další aktéři, jako jsou lidskoprávní aktivisté, náboženské skupiny a podobná hnutí v jiných zemích.“ Podle něj má mobilizace dva záměry. Zaprvé se snaží získat přímý vliv na politickou situaci v zemi původu a zadruhé ovlivnit veřejné mínění v hostitelské zemi na politické události odehrávající se v zahraničí (Müller-Funk 2016, s. 355). Proces mobilizace probíhá skrze navázání sítě kontaktů a následného zakládání různých uskupení jako jsou asociace a organizace udávající účel aktivit dané diaspory. Společný cíl poté komunita představuje prostřednictvím demonstrací, informačních kampaní atd. pod záštitou určité organizace sjednocující příslušníky diaspory (Sökefeld 2006, s. 269–270).

V této práci jsou pojmy mobilizace a politická mobilizace vnímány synonymně. Přívlastek „politická“ používám z důvodu, aby bylo z textu očividné, že se zabývám mobilizací diaspory s cílem ovlivnit záležitosti politického charakteru – tudíž domácí a zahraniční politiku země původu. Používám přívlastek „politická“ mobilizace také proto, že se literatura zabývá rovněž mobilizací ekonomickou, sociální, kulturní apod (Smith a Stares 2007; Omelaniuk 2013). Co se týče odlišení pojmů mobilizace či aktivismus, v dostupném výzkumu oblasti studií diaspor autoři více používají termín mobilizace, avšak obecně mezi pojmy nevytvářejí rozdíl a občas je využívají synonymně. Tudíž i v této práci nekladu rozdíl mezi těmito pojmy.

1 Stav bádání a teoretický rámec

Literatura o syrské diaspoře v České republice čítá pouze pár titulů. Jedná se o publikaci *Mýty versus realita: Imigrace z Blízkého východu a severní Afriky do České republiky* (Felčer 2020) popisující migraci ze zmíněných regionů do Československa a později České republiky od druhé poloviny minulého století. Tato publikace taktéž stručně popisuje současnou strukturu jednotlivých komunit v ČR včetně syrské komunity. Další významnou publikaci představuje článek *Reflexe syrského konfliktu v České republice* (Mareš a Murad 2013) popisující dvě protirežimní uskupení (Iniciativa pro svobodnou Sýrii a Sdružení svobodné syrské komunity) v České republice, jejich složení, cíle a aktivity, a také stručně shrnuje syrské prorežimní struktury. V diplomové práci Kláry Berg (2015) na téma *Radikalizace Syřanů na území České republiky?* je věnovaná kapitola struktury syrské komunity v České republice a jejímu aktivismu během let 2011 – 2015 v reakci na válečný konflikt v Sýrii. Berg předkládá popis a analýzu prorežimního a protirežimního aktivismu v off-line a on-line prostředí, jeho formy, a zároveň aktivní občanská sdružení a organizace spojující aktivní Syřany a Syřanky. V neposlední řadě byla v roce 2021 publikována bakalářská práce s titulem *Syrská komunita v Česku – diferenciaci jejich identit* (Šoulová 2021) zkoumající, jaký faktor ovlivňuje identitu Syřanů v České republice a zda je jejich identita spjata s transnacionálními prvky. Žádný zmíněný titul se však nezaměřuje primárně na aktivity mobilizovaných Syřanů a většina z nich pracuje se syrskou komunitou jako takovou. Současně se práce nezabývají motivacemi mobilizace Syřanů v Česku.

Co se týče výzkumu pojednávajícím o tom, proč se imigrující jednotlivci nebo skupiny považované za součást diaspory v hostitelské zemi mobilizují, existuje řada kvalitativních výzkumů ve formě případových studií (Mavroudi 2018; Koinova 2011). Jedna z těchto studií se zaměřuje na palestinskou a řeckou diasporu. Práce ukázala, že motivacemi k mobilizaci mohou být silné emoce jako naděje a lojalita, a negativní emoce, jako například zoufalství a pocit viny, mají naopak negativní vliv. Dále je důležité, aby osoby věřily v užitečnost svých snah a ve výsledky a vliv mobilizace. Bez toho k mobilizaci citová sounáležitost s vlastní nestačí a sama o sobě ji nezaručuje a nevyvolává ji (Mavroudi 2018, s. 1319- 1320). Druhá studie zkoumá arménskou, albánskou a čečenskou diasporu, u kterých autorka identifikovala výskyt závažných porušování lidských práv ve vlasti jako motivaci se mobilizovat, současně to může vést i k radikalizaci diaspory (Koinova 2011, s. 351). Na syrskou diasporu se zaměřuje disertační práce *Diaspora mobilisation in a conflict setting: The emergence and trajectories of*

Syrian mobilisation in Germany (Ragab 2020). Práce se zaměřuje na procesy a mechanismy formující vznik a trajektorie mobilizace syrské diaspory v Německu během konfliktu v Sýrii. Část práce se věnuje faktorům ovlivňujícím mobilizaci diaspory včetně konkrétním motivacím. Mezi ty klíčové podle autorky patří morální závazek a odpovědnost jednat, což je vyvoláno eskalací konfliktu a utrpením občanů v domovské zemi. Na druhou stranu vleklý konflikt může vést k pocitu zoufalství a k rezignaci a demobilizaci. Další motivací je dle autorky víra, že člověk může svým jednáním provést změnu, struktury politických příležitostí v hostitelské zemi, tedy práva a příležitosti se jako diaspora angažovat, bezpečí před represí režimu domovské země, a zpolitizovaná identita, což je kolektivní identita Syřanů zpolitizovaná konfliktem v zemi původu a vedoucí k zájmu o ovlivňování budoucnosti Sýrie (Ragab 2020, s. 212–216).

Dále existují teoretizující práce analyzující dostupné výzkumy a literaturu. Jedna z nich identifikovala emoce, zejména víru v možný úspěch mobilizace a užitek vlastní participace, jako motivace k mobilizaci (Brinkerhoff 2008). Existuje také velmi omezený počet kvantitativních výzkumů, mezi které spadá *Emerging diasporas: Exploring mobilization outside the homeland* (Kopchick et al. 2021). Ten se zaměřil na mobilizační chování skupin imigrujících do USA během let 1980 až 2010. Autoři práce zjistili, že uchování identity má vliv na mobilizaci. Zvláště skupiny podobné obyvatelům hostitelské země mají větší tendenci se mobilizovat. Zajímavé je, že práce na rozdíl od mnoha kvalitativních výzkumů našla malou podporu pro tvrzení, že se skupiny mobilizují kolem diasporické identity především v důsledku a v reakci na konflikt ve vlasti. Tudíž význam konfliktu je dle této studie nižší, než tvrdí jiné výzkumy. Avšak autoři nevysvětlují příčiny tohoto zjištění. Dále výzkum nevysvětluje význam termínů „uchování identity“ a „diasporická identita“. Mezi další zjištěné motivace k mobilizaci spadá geografická koncentrace skupin, kdy koncentrovanější skupiny více tíhnou k mobilizaci než rozptýlené skupiny. Je pro ně totiž jednodušší organizovat akce, neboť žijí blízko sebe a mohou se jednoduše kontaktovat. Současně díky většímu počtu může na jejich hlasech více záležet, což jim poskytuje lepší možnosti ovlivňovat politiku, a to zároveň podporuje tendenci se mobilizovat. Práce potvrzuje i pozitivní vliv seskupení osob a jejich vedení například v organizacích (Kopchick et al. 2021, s. 11,26,30)

Kombinace metod kvalitativního i kvantitativního výzkumu se objevuje v práci *How national citizenship shapes transnationalism: A comparative analysis of migrant claim-making in Germany, Great Britain and the Netherlands* (Koopmans a Statham 2001). Ta

zkoumá faktory ovlivňující uplatňování nároků migrantů, což může být součástí politické mobilizace, prostřednictvím komparativní analýzy ve třech státech - Německu, Velké Británii a Nizozemí. Práce taktéž potvrzuje vliv krizových situací jako je konflikt a násilí v domovské zemi, na mobilizaci. Přímou syrské diaspoře se pak věnuje minimum prací. Výjimkou je již zmíněná disertační práce věnující se syrské diaspoře v Německu (Ragab 2020).

Obecně lze k literatuře o motivacích diaspor k mobilizaci říci, že toto téma není dostatečně systematicky probádané, neboť dostupných titulů v této oblasti není příliš mnoho a zároveň neposkytují souhrn zjištěných motivací předešlých prací a jejich seskupení do kategorií na základě podobnosti. Během psaní této práce bylo možné dohledat pouze jeden, již zmíněný, kvantitativní výzkum (Kopchick et al. 2021) a zároveň jednu práci, která je kombinace kvantitativního a kvalitativního výzkumu (Koopmans a Statham 2001)

Pokud shrneme zjištění jednotlivých výzkumů a studií, vyplývá z toho, že motivujícími faktory k politické mobilizaci jsou identita, konkrétně uchování identity vytvořené v zemi původu a zároveň taktéž zpolitizovaná kolektivní identita členů diaspory. Dále se jedná o kritické události v zemi původu jako konflikt, psychologické faktory a o dostupné prostředky a kapacitu pro mobilizaci, například geografická koncentrace. Tyto jednotlivé faktory jsou vysvětleny v následujících odstavcích.

Co se týče identity, dostupná literatura ukazuje, že členové diaspory jsou často motivováni k mobilizaci prostřednictvím uchování domovské identity a potřeby ji vyjádřit (Kopchick et al. 2021; Brinkerhoff 2008). Literatura však bohužel dostatečně nevysvětluje a ani se neshoduje v tom, co domovská identita a její zachování přesně znamená. Podle Brinkerhoff (2008, p. 77) politická mobilizace vyplývá z kulturní identity, avšak není jasné, co je kulturní identitou myšleno. Potřeba vyjádření domovské identity je údajně spojená s pocitem sounáležitosti, neboli pocitu jedince, že patří do země, ze které emigroval. Není však explicitně vysvětleno, co je míněno aktivním vyjadřováním identity. Nicméně tato potřeba může pramenit z pocitu marginalizace diaspory v hostitelské zemi nebo z obavy ze ztráty domovské identity bez jejího proaktivního vyjadřování. V kvantitativní studii Kopchicka *et al.* (2021, s. 20–29) se o identitě a jejím uchování mluví ve spojitosti s jazykem, vírou a rasou, přičemž ne každé spektrum identity a jejich zachování je stejně významné. Důvodem je, že např. rasová identita osoby se jen velmi těžce mění, zatímco původní jazyk se jednodušeji zapomíná, zejména ve

společnostech silně podporujících osvojení jazyka hostitelské země, příkladem pro tento fenomén jsou například USA.

Dle Koopmanse a Stathama (s. 12-13) navíc hraje důležitou roli kolektivní identita mezi migranty v hostující zemi. Tvrdí, že obecně se mohou mobilizovat a předkládat požadavky vůči určité záležitosti proto, že se týká jejich sdílené příslušnosti k etniku, náboženství, rase a míry náklonnosti či intenzity vazeb k zemi původu. Simon a Klandermans (2001) vysvětlují, že k tomu, aby mohla kolektivní identita motivovat jedince ke kolektivní akci, je nejprve potřeba její politizace. K tomu může dojít např. kvůli pocitu sdílených křivd a skrze obvinění toho, kdo je za ně zodpovědný. I přesto, že se práce z pera Simona a Klandermans nezabývá vyloženě mobilizací diaspor, jiný výzkum na téma mobilizace syrské diaspor v Německu potvrdil, že politizovaná kolektivní identita je „hnacím motorem“ mobilizace zkoumané diaspory (Ragab 2020, s. 218).

I přesto, že literatura pokládá identitu a uchování identity vybudované v zemi původu za jeden z faktorů, které motivují členy diaspor se politicky mobilizovat, práce si neklade za cíl s tímto konceptem pracovat a zkoumat ho. Důvodem je, že výzkumy týkající se politické mobilizace diaspor detailně nevysvětlují, co podle nich znamená identita a uchování domovské identity, a zároveň se jejich konceptualizace termínů liší. Navíc koncept identity je možné definovat či zkoumat v mnoha oblastech, zejména v psychologii se konceptuální rámce analyzující termín identita odlišují v různých oblastech jako je psychoanalýza, teorie sociální identity a meziskupinových vztahů, mikrosociologie, integrující teorie hlavního proudu psychologie a další (Výrost a Slaměnik 2008, s. 114–115). Tudíž uchopení pojmu identita je velmi složité i v rámci jedné vědecké disciplíny. Zároveň není jasné, z jakého rámce vychází literatura a výzkumy politické mobilizace diaspor. Ke zkoumání identity členů syrské diaspor v České republice by byl tedy zapotřebí samostatný výzkum. Rozsah bakalářské práce však neumožňuje vedení takového výzkumu, a proto s konceptem identita nebude pracováno.

Druhou kategorií motivací, kterou některé studie zmiňují, jsou kritické události v zemi původu jako je občanská válka, vnitřní etnické konflikty, okupace země, represivní diktatura, násilí, porušování lidských práv a další. Tyto kritické události se stávají důvodem k obavám zvláště proto, že mohou negativně zasáhnout přátelé a rodinu v Sýrii (Koopmans a Statham 2001, s. 11–12, 35; Koinova 2011). Kvantitativní výzkum Kopchicka *et al.* (2021) však ukázal malou pravděpodobnost, že by se konflikt v zemi původu stal primárním důvodem mobilizace

skupin. Proto autoři navrhuji další výzkum v této věci, aby se prozkoumaly podmínky, za kterých konflikt ve vlasti skutečně ovlivňuje politickou mobilizaci a její formy v hostitelské zemi.

Psychologické faktory představují další typ motivací k politické mobilizaci. Jedná se o emoce a percepce možného úspěchu. Podle Brinkerhoff (2008, s. 78) a Mavroudi (2018, s. 1319-1320) se jednotlivci rozhodují, zda se budou mobilizovat či nikoli na základě toho, čeho dle jejich názoru mohou mobilizací dosáhnout, a zda by jako jednotlivci k ní mohli efektivně přispět. To znamená, že jednotlivci a skupiny potřebují cítit pozitivní emoce vzhledem k mobilizaci a věřit v možný úspěch a užitek své vlastní participace. Konkrétně si můžeme představit, že občanská iniciativa nebo spolek členů diaspory pořádá demonstrace nebo vzdělávací akce jako veřejné debaty s vírou, že tyto události mohou změnit něčí názor na danou problematiku nebo šířit povědomí mezi veřejností o dané věci. Do kategorie psychologických motivací tato práce řadí také pocit morální povinnosti nebo odpovědnosti politicky jednat v reakci na události v zemi původu, tedy faktory, které zmiňuje výzkum o příčinách mobilizace syrské diaspory v Německu (Ragab 2020, s. 135–136).

V neposlední řadě mohou být členové diaspory motivováni k mobilizaci prostřednictvím dostupných prostředků a kapacity pro mobilizaci. Podle Kopchicka spol. (2021, s. 26) má pozitivní vliv na mobilizaci diaspor vyšší míra geografické koncentrace skupin zjednodušující organizaci aktivit a komunikaci, dále dostupné zdroje jako je seskupení osob, které zastupuje diasporu a tvoří tak jejich vedení, zejména pokud se jedná o organizované uskupení jako spolky, sdružení apod. Pozitivní vliv vykazuje také politické prostředí v hostitelské zemi, které dovoluje či podporuje kolektivní jednání diaspory. Tudíž diaspoře nebrání v organizování akcí či ve vyjadřování svého postoje na veřejnosti. Současně má pozitivní vliv dostatečná bezpečnost před represí syrského režimu v hostitelské zemi (Ragab 2020, s. 214-216).

Tato bakalářská si dává za cíl zkoumat, zda můžeme za motivaci syrské diaspory v Česku k politické mobilizaci vůči situaci v Sýrii označit přítomnost kritické události v zemi původu, psychologické faktory jako pozitivní emoce a víru ve vlastní schopnosti a ve smysl a možný úspěch mobilizace nebo morální povinnost a odpovědnost se angažovat, a existenci prostředků a kapacity samotné diaspory k mobilizaci skrze geografickou koncentraci či seskupení osob do organizace. Přičemž právě tyto faktory budou zkoumány proto, že byly nejčastěji zmiňovány literaturou a rozsah bakalářské práce umožňuje jejich řádný výzkum. Nastává zde však otázka,

jak konkrétně můžeme zasadit jednotlivé motivující faktory do prostředí syrské diaspory v České republice, kterou tato práce zkoumá. Proto v následujících odstavcích je vysvětleno, jak můžeme jednotlivé faktory poznat v kontextu zkoumané diaspory a její domovské a hostitelské země, a jak faktory mohou fungovat a ovlivňovat její mobilizaci.

Kritická událost

V kontextu námi zkoumané syrské diaspory můžeme předpokládat, že některé zásadní události a jevy probíhající v zemi původu mohou ovlivňovat Syřany a Syřanky v České republice. Jednou ze zásadních událostí odehrávajících se v Sýrii je občanská válka. Ta vypukla v roce 2011 eskalací protestů syrského lidu proti prezidentu Bašárovi al-Asadovi a jeho politickému režimu. Válka nadále pokračuje i v současnosti. V jejím průběhu figurovalo mnoho aktérů, především syrský režim prezidenta al-Asada s podporou armády (Syrské ozbrojené síly), opozice proti syrskému režimu, islámské teroristické skupiny a zejména Islámský stát, a v neposlední řadě zahraniční aktéři, z nichž část podporuje syrský režim a prezidenta al-Asada, především Rusko a Írán. Zatímco druhá část, např. USA, Saudská Arábie a Turecko, podporuje protivládní povstalecké skupiny (Center for Preventive Action 2023). To znamená, že v konfliktu je zainteresováno mnoho aktérů a zejména státní aktéři a jejich odlišné zájmy a cíle zkomplikovali a prodloužili konflikt. Tudíž trvalá politická stabilizace konfliktu není v současnosti pravděpodobná (Yacoubian 2020)

S probíhající válkou souvisí negativní jevy jako je násilí, porušování lidských práv, úmrtí či migrace. Úřad OSN pro lidská práva (OHCHR 2022) zveřejnil statistiku obětí konfliktu mezi březnem 2011 a 2022, která sčítá 306 887 osob. Dále podle zprávy neziskové organizace Human Rights Watch (2023) jsou syrské bezpečnostní složky a milice spolupracující se státním režimem zodpovědné za porušování lidských práv civilistů. Jedná se např. o neoprávněné zadržování osob, nezákonné zabavování majetku, restrikce pohybu v různých syrských oblastech, nucená zmizení a zneužívání ze strany syrských úřadů. Podle zprávy Nezávislé mezinárodní vyšetřovací komise pro Syrskou arabskou republiku (2022) jsou zadržované osoby vystavovány špatnému zacházení, sexuálnímu násilí, ubližování na zdraví a mučení. Podle další zprávy komise (2021, s. 4–7) však nejsou státní složky jediným subjektem šíření násilí a porušování práv. V menším měřítku porušují lidská práva např. i příslušníci islamistických militantních skupin jako je Islámský stát a Haját Tahrír aš-Šám, dále příslušníci koalice milicí a rebelských skupin Syrských demokratických sil a spřízněných skupin, poté členové Svobodné

syrské armády a dalších protivládních ozbrojených skupin a členové Tureckem podporované protivládní Syrské národní armády.

Tyto okolnosti probíhající v Sýrii od roku 2011 do současnosti mohou být pro členy syrské diaspory v České republice jedním z důvodů a motivů, proč se mobilizují. Jedná se totiž o zásadní až traumatizující události probíhající v zemi, ze které členové diaspory pochází a mohou mít na ni stále vazby, ať už emocionální v rámci vzpomínek na svůj tamní život, tak skrze vazby na osoby stále v Sýrii žijící. Navíc část Syřanů v ČR konflikt v Sýrii zažila a emigrovala v jeho průběhu a byla tím přímo ovlivněna.

Psychologické faktory

V rámci psychologických faktorů bude práce zkoumat emoce, které mobilizovaní jedinci syrské diaspory v České republice pociťují ve vztahu právě k politické mobilizaci a aktivitám s tím spojenými. Především se výzkum zaměří na vnímání své role v aktivismu. Cílem je zjistit, zda respondenti mého výzkumu byli pozitivně přesvědčeni, že politická mobilizace může něco ovlivnit a změnit, a zda i oni sami mohou efektivně přispět. Tyto pozitivní emoce a přesvědčení, že mobilizace může být skutečně nástrojem dosažení politických změn, mohou být motivujícími faktory mobilizace.

Součástí psychologických motivací je morální povinnost a odpovědnost se angažovat a mobilizovat, což pramení z několika důvodů. Podle dostupného výzkumu cítili Syřané v Německu tuto povinnost, když viděli demonstrovat obyvatelé uvnitř Sýrie, kteří tím riskovali své životy (Ragab 2020, s. 135-136,165). Druhým důvodem se stalo násilí ze strany režimu proti syrským demonstrantům za účelem potlačit odpor, zejména v případech, kdy členové diaspory ztratili blízké osoby žijící v Sýrii. Zatřetí, morální povinnost se angažovat vyplývá z pocitu viny v případě, že daná osoba odešla ze Sýrie do bezpečné evropské země, zatímco lidé uvnitř Sýrie pokračovali v revoluci (Ragab 2020). Jelikož tyto závěry vychází ze studie zkoumající syrskou diasporu, můžeme v mém výzkumu rovněž očekávat vliv morální povinnosti.

Dostupné prostředky a kapacita mobilizace

V této oblasti bude zkoumán vliv seskupení mobilizovaných osob a jejich potenciál motivovat jiné Syřany a Syřanky v České republice k mobilizaci. Pokud jde o geografickou koncentraci, zde předpokládám, že nízká geografická koncentrace Syřanů a Syřanek v České

republice, na rozdíl od jiných evropských zemí jako je Francie či Německo, může představovat spíše překážku pro mobilizaci. Důvodem může být pocit, že v takovém skromném počtu syrská diaspora nemůže nic změnit, a(nebo) že je náročné zorganizovat veřejné akce. Další potenciální překážkou se v průběhu let mohla stát nepřívětivá rétorika některých českých politických činitelů k otázce přijímání syrských uprchlíků do České republiky a šíření strachu z uprchlíků a dokonce islámu (Dolejší 2017; ČT24 2017; Jirásková 2018).

2 Metody práce

Tato bakalářská práce je případovou studií syrské diaspory v České republice, která je zkoumána z hlediska jejího angažmá v letech 2011 až 2022, a zároveň z hlediska motivací vedoucích k angažmá neboli politické mobilizaci. V práci využívám kvalitativní data. K popisu aktivit syrské diaspory a jejich proměn v průběhu let je využita analýza dostupné literatury, novinových článků a zpravodajství, sociálních sítí a webových stránek česko-syrských spolků. Tyto zdroje jsou v českém a anglickém jazyce. Stěžejní metodou pro získávání dat o motivacích diaspory k mobilizaci, která je rovněž využita k popisu angažmá diaspory a jejich proměn, jsou polostrukturované rozhovory. Zásadní informace vyplývající z rozhovorů jsem se snažila, pokud to bylo možné, ověřit pomocí dalších zdrojů (internetové články, dostupná literatura).

Rozhovory jsem vedla s pěti Syřany a jednou Syřankou, kteří momentálně žijí v České republice, a současně se někdy během let 2011-2022 politicky angažovali v Česku vůči situace v Sýrii. Pět rozhovorů bylo vedeno v českém jazyce a jeden v anglickém jazyce. Rozhovory proběhly během března a dubna 2023 v Praze, a v průměru trvaly okolo hodiny až hodiny a půl. Tři ze šesti respondentů byli nebo stále jsou vedoucími členy jednoho z česko-syrských spolků, které organizovaly politické aktivity syrské diaspory.² Čtvrtá respondentka je členkou česko-syrské iniciativy věnující se především humanitární pomoci a ovlivňování české politiky ve věci přijímání nejen syrských dětí bez doprovodu do České republiky.³ Pátý respondent se angažuje zejména v kulturní česko-syrské organizaci a šestý z respondentů je politicky aktivní ale není přímo členem nějakého ze spolků.⁴

² Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

³ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023

⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

Respondent	Věk	Občanství	Náboženství	Rok usídlení v ČR	Dobrovolná/nedobrovolná emigrace
Respondent 1	53	české, syrské	ateista	1988	částečně nedobrovolná
Respondent 2	53	Syrské	muslim	2006	spíše nedobrovolně
Respondent 3	69	české, syrské	ateista	1988	Nedobrovolně
Respondent 4	42	české, syrské	muslimka	2014	spíše nedobrovolně
Respondent 5	42	české, syrské	muslim	1998	dobrovolně
Respondent 6	33	české, syrské	muslim	2014	nedobrovolně

Tabulka 1 Informace o respondentech výzkumu

Tabulka 1 zaznamenává informace o jednotlivých respondentech získané z rozhovorů s nimi. Většina z respondentů má české i syrské občanství. Čtyři z nich se přestěhovali do České republiky před rokem 2011, tedy před propuknutím protirežimních protestů v Sýrii. Pět z šesti vnímají svou emigraci ze Sýrie jako nedobrovolnou nebo spíše nedobrovolnou. Jeden z respondentů opustil vlast kvůli problémům se studiem v Sýrii v důsledku své protirežimní politické aktivity, a naskytl se mu nabídka studia v tehdejší Československu, kterou přijal.⁵ Další dotazovaný emigroval z důvodu sociálních a pracovních obtížností, kterým čelil po propuštění z vězení, kde byl vězněn kvůli napojení na protirežimní skupinu.⁶ Třetí respondent čelil bezpečnostním rizikům a zatčení v důsledku protirežimního postavení.⁷ Další respondentka se přestěhovala už v roce 2004 do Egypta z bezpečnostních důvodů a do České republiky přijela za svou rodinou, která se tam ze Sýrie přestěhovala, a zároveň částečně z Česka i pochází.⁸ Jiný z dotazovaných emigroval ze Sýrie v roce 2014, neboť dokončoval vysokoškolské studium, po kterém měl povinnost nastoupit do vojenské služby s tím, že již probíhala občanská válka. Tudíž by musel stát na straně syrského režimu, který nepodporoval, a proto raději emigroval.⁹ Pouze jeden z respondentů se odstěhoval do České republiky, odkud pochází jeho matka, dobrovolně, kvůli středoškolskému studiu.¹⁰

⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

⁶ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

⁹ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

¹⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

Respondenti se od sebe liší nejen tím, kdy se v České republice usídlili, ale také svým původem, protože dva z nich mají částečně české kořeny (jeden z rodičů respondentů je Čech/Češka).¹¹ Nadto se respondenti od sebe liší i tím, kdy započala jejich politická mobilizace. Zatímco se 3 respondenti zmobilizovali již v Sýrii před propuknutím protestů a následné občanské války v roce 2011, jeden z respondentů se zmobilizoval bezprostředně po propuknutí násilí v rámci občanské války na území Sýrie, a další respondentka se začala angažovat na území Egypta také po propuknutí války v Sýrii. Pouze jeden respondent se zprvu zmobilizoval na území České republiky.¹² Nicméně, i když se místo počátků mobilizace respondentů liší, všichni z nich se politicky angažovali v České republice poté, co se v ní usídlili. To je pro tuto práci důležité, neboť se věnuje i kontextu České republiky a vlivu na mobilizaci respondentů.

Pokud jde o formu polostrukturovaného rozhovoru, spočívá v tom, že jsem si dopředu připravila sety otevřených otázek týkajících se několika stěžejních témat. Současně jsem však poskytla respondentům prostor nastolit vlastní témata. Tímto způsobem se objevily nové relevantní informace obohacující můj výzkum. Limitem však byla nemožnost se na takovou informaci doptat předešlých respondentů, se kterými rozhovor již proběhl. Současně jsem kvůli tomuto typu rozhovoru nemohla s každým respondentem probrat všechna témata do hloubky. Co se týče okruhů a otázek, jsou k dispozici v Příloha A: Otázky pro respondenty v českém jazyce a v Příloha B: Otázky pro respondenty v anglickém jazyce. Otázky se týkaly demografických informací o respondentech, jejich aktivit v rámci politické mobilizace, informací a aktivit spolků, jejichž jsou součástí nebo je znají. Hlavní část rozhovoru se zaměřila na jednotlivé motivace, které jsem si na základě analýzy dostupné literatury vybrala jako signifikantní pro můj výzkum.

Všechny rozhovory byly se svolením respondentů nahrávané na mobilní telefon a následně přepsány na heslem zabezpečený počítač. K přepisu jsem použila funkci přepisu audio nahrávky ve Word Office 365. Finální text jsem při poslechu audio nahrávky upravovala tak, aby v něm bylo vše zaznamenané správně, a zároveň jsem připsala poznámky o reakcích a emocích respondentů. Všechny rozhovory jsem si několikrát poslechla a přečetla jejich přepis. Poté jsem každý z rozhovorů ručně kódovala. Takto jsem si uspořádala všechny rozhovory na

¹¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

¹² Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

základě témat a podtémat. Jelikož jsem měla pouze 6 respondentů a materiál si několikrát poslechla a přečetla, byla jsem s ním velmi dobře srozuměna. K vybraným tématům jsem si přiřadila výpovědi každého z respondentů. Takto jsem našla podobnosti a odlišnosti v jejich výpovědích a dokázala z nich vyvodit závěry.

Co se týče etického hlediska zpracování údajů, poskytla jsem respondentům sepsané informace o mé osobě, výzkumu, kontakt na mou osobu a vedoucí této bakalářské práce. Písemné oznámení (viz. Příloha C: Prohlášení o zpracování údajů a Příloha D: Prohlášení o zpracování údajů v anglickém jazyce) zahrnuje informace o možnosti poskytnutí anonymity (nesdělování jmen a souvisejících informací, které by identitu respondenta mohly odhalit) v práci a souhlas s nahráváním nebo zapisováním rozhovoru. Všichni respondenti mi poskytli souhlas s nahráváním naší konverzace. Polovina z nich navíc povolila zmínit jejich jména v práci. Přesto jména respondentů nikde nesdělují, a pokud poskytují bližší informace o osobách, konám tak s jejich souhlasem.

3 Syrská diaspora v České republice

Tato kapitola představí historický přehled migrace Syřanů do Česka, a tehdejšího Československa, a jejich počty v České republice. Dále se zaměří na angažmá diaspory od roku 2011, představí typy aktivit a proměny angažmá v průběhu let. Konkrétně bude toto angažmá vysvětleno na jednotlivých česko-syrských spolicích.

3.1 Historie migrace a složení syrské diaspory

Počátek migrace ze Sýrie můžeme datovat do 60. let s příchodem socialismu v Československu, který byl převládajícím politickým proudem i v mnoha arabských zemích včetně Sýrie (Felčer 2020, s. 2). V roce 1966 byla podepsána Kulturní dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Syrské arabské republiky. Tato dohoda oficiálně započala spolupráci v oblasti kultury, vědy, umění a dalších. To představovalo podporu vzájemné výměny studentů a vědců, vysílání umělců, sportovců a odborníků z různých oblastí, styky mezi sportovci a vzájemné soutěže (Ministerstvo zahraničních věcí ČSR 1966).

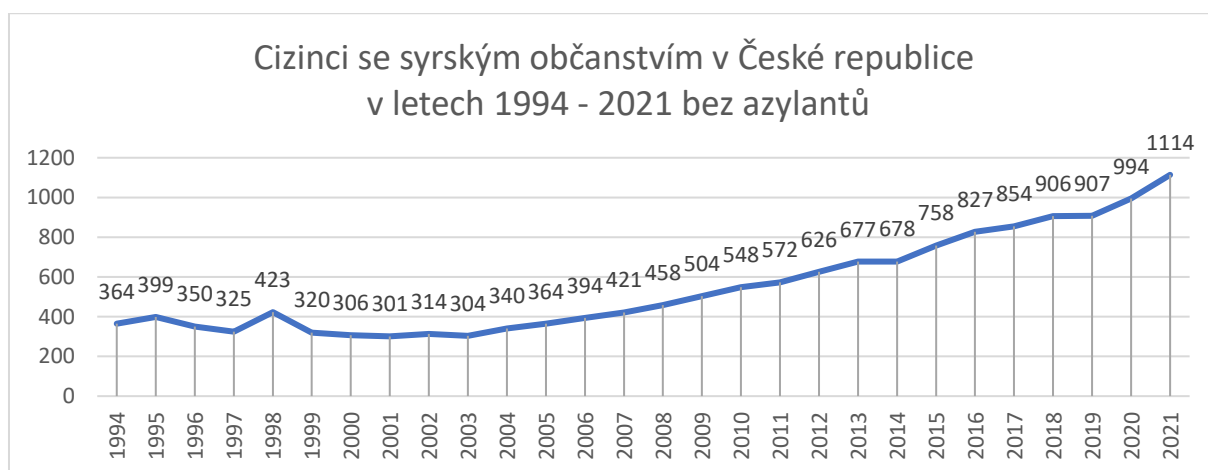
O studentech z ciziny se nevedly systematické záznamy, tudíž neexistuje souhrn, který by mohl přiblížit reálné počty syrských studentů v tehdejší Československu (Hannová 2015, s. 108). Studenti nejen ze Sýrie ale i ostatních arabských zemí získávali možnost studia v Československu buďto z vlastní iniciativy nebo prostřednictvím různých organizací nabízejících stipendia. Příkladem takové organizace je OSN, Mezinárodní svaz studentstva nebo Československý svaz mládeže (Urbášek a Pulec 2012, s. 351).

Obchodní oddělení československého zahraničního úřadu doporučovalo k oslovování s nabídkou studia v Československu děti prominentních osob syrského občanství. Příkladem mohou být příbuzní vojáků, úředníků ministerstev či členové rodiny Asadů ze Sýrie, jejichž moc se v 60. letech stupňovala zejména v oblasti vojenských funkcí. Tito studenti nejčastěji žádali o studium na Univerzitě 17. listopadu v Praze (Archiv Ministerstva zahraničních věcí, 1967 v Hannová, 2015, p. 108). Zaznamenan je počet studentů ze Sýrie v letech 1973-1974, který dosahoval 475 osob (Zídek a Sieber 2009, s. 285).

Posléze v 90. letech, po sametové revoluci, pádu komunismu a socialismu v Československu, se obecně zvýšila úroveň imigrace. Zejména k tomu došlo v letech 1996-2006, kdy se systematizovala migrační a azylová politika mimo jiné tak, aby byla v souladu s legislativou Evropské unie. Taktéž byly přijaty konkrétní kroky v oblasti udělování azylu,

trvalého pobytu, pracovního povolení pro cizince, integrace cizinců a přistěhovalců (Janurová a Drbohlav 2019).

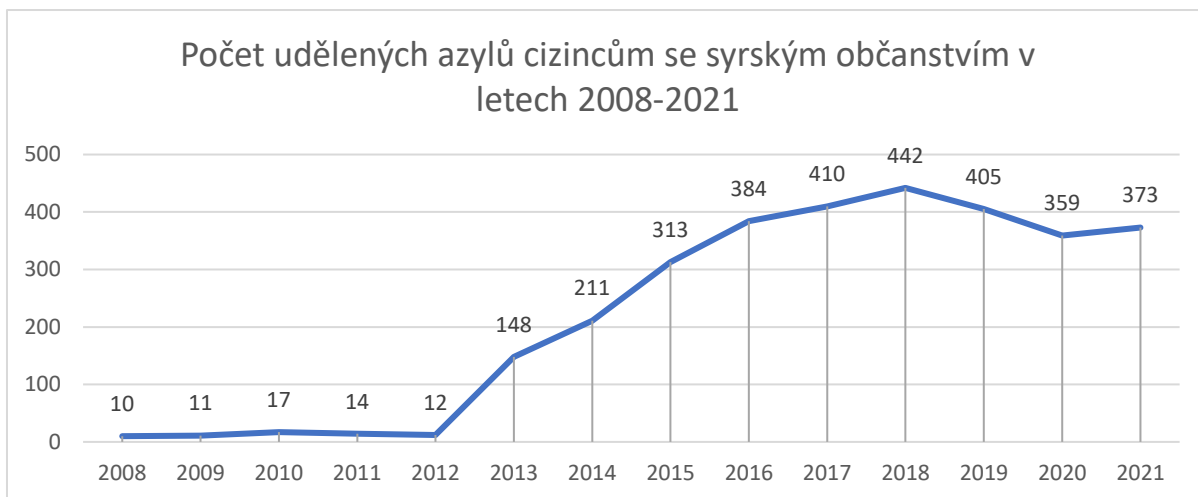
Následný Graf 1 zachycuje počty cizinců se syrským státním občanstvím na území České republiky od roku 1994 až po 31.12. 2021. Tyto počty zahrnují osoby s dlouhodobým pobytem nad 12 měsíců, nezahrnují však počet osob s uděleným azylem. Z grafu je patrné, že počty cizinců ze Sýrie v ČR rostou poměrně stabilním tempem, nicméně se jedná o každoroční růst v jednotkách či desítkách případů v republice, která čítá přes 10 milionů obyvatel.

Graf 1- Cizinci v ČR ze Sýrie v letech 1994-2021 bez azylantů (ČSÚ 2022b)

Podle Ministerstva vnitra ČR (2023) bylo k datu 31.1. 2023 v České republice celkem 1578 cizinců ze Sýrie, z toho 779 osob přechodně a 799 trvale, přičemž přibližně 62 % tvoří muži a 38 % ženy. Do celkového počtu jsou zaevidovány i azylanti (ČSÚ 2022c).

Jelikož Graf 1 v počtech syrských cizinců v ČR nezahrnuje udělené azyly, nezachycuje změny během vypuknutí občanské války v Sýrii a následných masivních migračních vln do Evropy, které částečně ovlivnily i Českou republiku. V Graf 2 proto můžeme spatřit počty udělených azylů a jejich strmý nárůst z 12 během roku 2012 na 148 během roku 2013. Nárůst reflektuje tehdejší zhoršující se situaci v Sýrii po vypuknutí protestů eskalujících do občanské války během roku 2011. Každoroční nárůsty o desítky udělených azylů trval mezi 2013 až 2018, kdy dosáhl nejvyššího meziročního počtu 442 udělených azylů.

Graf 2 Počet udělených azylů cizincům ze Sýrie, 2008-2021, (ČSÚ 2022a)

Pokud sečteme počet syrských občanů v České republice s dlouhodobým pobytem nad 12 měsíců, výsledné číslo bude lépe reflektovat realitu a počet Syřanů a Syřanek na území ČR. Tyto počty jsou zachycené na následujícím Graf 3. Nárůsty legálních příchoďů syrských občanů a občanek do České republiky jsou zde ztelnější než na Graf 1. Během roku 2013 se zvýšil počet cizinců ze Sýrie o 187 osob. Vysoké nárůsty na poměry migrační politiky České republiky byly zaznamenány rovněž během uprchlické krize v letech 2015–2016, konkrétně se jedná o nárůst o 182 osob v roce 2015 a 140 osob v roce 2016. To taktěž reflektuje skutečnost, že v letech 2015-2016 zaznamenala Evropská unie nejvyšší počet žádostí o azyl, přičemž občané Sýrie tvořili významnou část žadatelů (Eurostat 2022). Pokud srovnáme počet Syřanů a Syřanek v České republice od počátku migračních vln ze Sýrie do Evropy v prosinci 2012 s aktuálními údaji z ledna letošního roku, zjistíme, že se počet zvýšil přibližně o 40 %.

Graf 3 Počet cizinců se syrským občanstvím v České republice včetně azylantů, 2008-2023, (ČSÚ 2022b; 2022a; 2022c)

Počet udělených azylů se nezvýšil v případě České republiky až tak razantně během uprchlické krize v porovnání s jinými zeměmi, a to z toho důvodu, že vláda ČR odmítla koncept sdílené odpovědnosti za přijetí poměrného přerozdělení žadatelů o azyl a nebyla tedy ochotná udělovat azyl většímu počtu uprchlíků ze Sýrie a zemí Blízkého východu a Severní Afriky (Janurová a Drbohlav 2019).

Taktéž můžeme na Graf 1 spatřit, že zatímco se počet cizinců se syrským občanstvím bez azylantů zvyšuje, Graf 3 dokládá, že počet udělených azylů v průměru klesá. Navíc Graf 3 ukazuje, že počet Syřanů a Syřanek včetně azylantů v ČR je k lednu 2023 vyšší než tomu bylo v období nejmasivnějších migračních vln do Evropy v letech 2015-2016. Důvodem může být současná vstřícnější migrační politika České republiky a ústup migrace jako tématu silně rezonujícího v české společnosti, které bylo často politizováno a komunikováno dezinformačně. Zároveň bylo toto téma v letech 2015-2016 často využíváno některými politickými stranami a jednotlivci k šíření strachu z uprchlíků a migrantů, což se v současnosti děje v mnohem menším měřítku (Dolejší 2017; ČT24 2017; Jirásková 2018; Červenková 2015).

Konečný počet osob původem ze Sýrie bude v České republice pravděpodobně vyšší, než statistiky ukazují. Je totiž pravděpodobné, že některé osoby původem ze Sýrie již získaly české občanství a založily zde rodinu. Tyto osoby mohou mít české nebo české i syrské občanství, a proto nejsou uvedeny ve statistikách cizinců na území České republiky.

3.2 Politická mobilizace syrské diaspory v letech 2011-2022

Tato kapitola se zabývá aktivitami syrské diaspory v České republice od roku 2011, poté co v březnu započaly rozsáhlé protirežimní protesty a nepokoje v Sýrii. Kapitola zároveň zmapuje organizovaná uskupení Syřanů v Česku, jejich aktivity a proměnu do současnosti.

První známé reakce na dění v Sýrii proběhly k 11. květnu 2011 v podobě čtyř demonstrací v Praze, kterých se zúčastnili nejen výlučně Syřané (Veselková 2011). V červenci téhož roku se poté konala ve 30 městech po celém světě, včetně Brna a Prahy, tichá demonstrace na podporu syrského lidu v jejím protestu proti diktátorskému vládnímu režimu a zároveň se jednalo o gesto uctění obětí (Horáková 2011). Dále desítky Syřanů v této době protestovaly každý pátek na Václavském náměstí pod sochou sv. Václava proti syrskému režimu. Mezi zářím 2011 a začátkem dubna 2012 proběhlo přibližně patnáct demonstrací (ČT24 2012). To naznačuje, že počátkem konfliktu byly protestní akce Syřanů v České republice, zejména v Praze, poměrně pravidelné.

Od roku 2012 se začali Syřané a Syřanky organizovat do občanských sdružení. Především se jedná o Iniciativu pro svobodnou Sýrii a Svobodnou syrskou komunitu. Tato sdružení jsou v současnosti sporadicky aktivní spíše na online platformě Facebook. Dále vznikly iniciativy a projekty jako je SYRECZECH a syrskarevoluce.cz, které již de facto aktivní nejsou. Těmto skupinám se věnuji podrobněji v následujících podkapitolách.

3.2.1 Iniciativa pro svobodnou Sýrii

Tento spolek byl založen 20. února 2012 (Mareš a Murad 2013, s. 135). Důvodem byla potřeba se organizovat za účelem efektivní reakce na vypuknutí konfliktu v Sýrii, protože do té doby organizované uskupení Syřanů a Syřanek na území České republiky neexistovalo. Dle jednoho z respondentů se Syřané a Syřanky scházeli u příležitosti demonstrací před syrskou ambasádou v Praze a na náměstí Republiky nebo Václavském náměstí. Kvůli tomu spontánně vznikl nápad založit spolek, a současně bylo potřebné tento druh aktivit řádně organizovat (Romancová 2019).¹³ K založení občanského sdružení napomohly i nevládní organizace jako například Člověk v tísni, se kterými Iniciativa v rámci svých aktivit následně také spolupracovala. Spolupráce dále probíhala např. s Organizací pro pomoc uprchlíků, iniciativou

¹³ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

syrskaevoluce.cz či neziskovou humanitární organizací ADRA (Mareš a Murad 2013, s. 136–137).

Podle Mareše a Murada (2013, p. 136), kteří čerpali z již nefunkčních oficiálních webových stránek spolku, byly cíle Iniciativy následující:

„1. Sdružování osob žijících na území ČR, které podporují osvobození Sýrie od diktatury a nastolení civilizovaného pluralitního demokratického režimu, který by zajišťoval rovnoprávnost všem Syřanům bez ohledu na rasu, náboženské příslušnosti a pohlaví.

2. Upevňovat přátelské vazby mezi členy pořádáním různých protestních aktivit proti stávajícímu syrskému režimu na straně jedné, a jiných kulturních a společenských aktivit na straně druhé.

3. Podporovat syrský lid všemi možnými prostředky v souladu s českým právem v jeho boji za svobodu.

4. Objektivně informovat českou společnost o situaci v Sýrii a hrdinný boj Syřanů za svobodu a demokracii přes sdělovací média a různé jiné kulturní akce.“

Podle jednoho z respondentů bylo jejich hlavním cílem „vytvořit spojnici mezi českými a syrskými organizacemi. A kdyby došlo k čemukoliv, aby se lidé mohli na nás obrátit s dotazy, a to se opravdu dělo, že Češi chodili na naše akce a tam probíhaly rozhovory o tom, jak je to s tou Sýrií“.¹⁴ Iniciativa se tedy od svého založení snažila zvyšovat povědomí české veřejnosti o situaci v Sýrii a medializovat toto téma, neboť podle některých členů česká média konflikt příliš nepokrývala.¹⁵ Dále se Iniciativa snažila vyvíjet tlak na vládu České republiky, aby přerušila diplomatické styky se syrským režimem, obecně podporovala obyvatele Sýrie ve snaze o demokratické změny a zlepšení lidských práv, a poskytovala humanitární pomoc (Mareš a Murad 2013, s. 136–137). Respondenti mého výzkumu nejvíce zdůraznili, že chtěli, zejména na začátku, veřejně vyjádřit svůj postoj, k událostem v Sýrii směrem nejen

¹⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

¹⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

k veřejnosti, ale i syrské ambasádě.¹⁶ „Vyjadřovali jsme i [syrské] ambasádě, která symbolizuje Asadův režim, že jsme tady a tohle je náš postoj k tomu, co se děje“.¹⁷ Polovina z respondentů sama od sebe zmínila kritiku tehdejšího jednání a vyjadřování české velvyslankyně v Damašku Evy Filipi. Dle názoru respondentů totiž přebírala lživý narativ syrského prezidenta Asada, a tudíž ho hájila a šířila ho. I proto se spolek snažil o edukaci veřejnosti o situaci v Sýrii a nadto se věnoval i humanitární pomoci uprchlíkům. Respondenti zmínili například zaslání léků a zdravotnického materiálu do Sýrie vládním speciálem, organizace benefičního koncertu, finančních a materiálních sbírek.

Někteří členové Iniciativy pro svobodnou Sýrii aktivně vystupovali i jako jednotlivci nebo zástupci spolku prostřednictvím rozhovorů v českých médiích. Ty vyšly jako články (Fiala a Maialeh 2019; 2017; Maialeh a Klusáčková 2014; Maialeh a Zerzánová 2013; Khalil a Rokos 2019)), audionahrávky (Shánělová a Maialeh 2013; Reichová et al. 2011; iRozhlas a Khalil 2013) nebo videonahrávky (Drtinová a Maialeh 2018; Drahoňovský a Maialeh 2016; Khalil 2016; Drahoňovský a Khalil 2016; Khalil a Peroutková 2017). Rozhovory se týkaly aktuálního dění a vývoje v Sýrii v předešlých letech. Dále členové vystupovali například na veřejných akcích. Konkrétním příkladem může být panelová diskuse či workshop na Pražském studentském summitu (CHRONICLE 2015) a veřejná debata o možnosti intervence Západu do Sýrie (AMO 2013). Tento typ aktivit a řešená témata ukazují, že se aktivní Syřané opravdu snažili informovat českou veřejnost.

Členem spolku může být kdokoli zajímaví se nebo mající vztah k Sýrii. Zajímavostí je, že mezi zakládající členy spolku patřil Kurd, křesťan, sunnitský muslim, drúz a alavita, což odráží rozmanité složení syrského obyvatelstva.¹⁸ Členové se navíc pořád schází, ale již ne z důvodů souvisejících s organizací nějakých aktivit, ale ze společenských důvodů a pevných vazeb. Tudíž se v současné době jedná o neformální kamarádské schůzky. Iniciativa totiž již dle respondentů je spíše neaktivní a neorganizuje veřejné akce. Obecně útlum veřejných aktivit

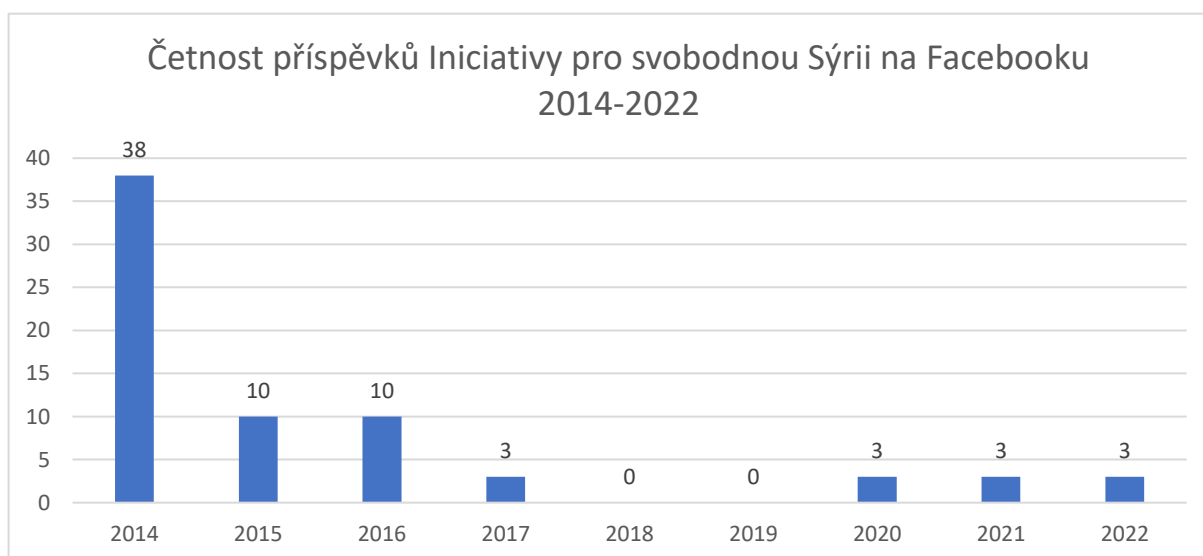
¹⁶ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

¹⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

¹⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

byl znatelný podle respondentů zejména od roku 2015, kdy došlo k zásahu Ruska do konfliktu v Sýrii. Toto téma dále rozebírám především v kapitole Kritické události.

Co se týče online platform, které Iniciativa pro svobodnou Sýrii využívala v letech svého působení, jedná se především o již nefunkční webovou stránku www.freesyria.cz a skupinu na Facebooku s názvem Iniciativa pro Svobodnou Sýrii. Skupina byla založena 17. ledna 2012, nejstarší příspěvky, které je však možné dohledat jsou od první poloviny roku 2014. Skupina má 81 sledujících uživatelů. Příspěvky jsou psané česky, anglicky či arabsky nebo kombinací dvou ze zmíněných jazyků. **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** ukazuje, že zatímco v průběhu roku 2014 bylo zveřejněno 38 příspěvků, a to v poměrně pravidelném tempu, od roku 2015 do 2016 se počet příspěvků razantně snížil na 10 příspěvků. Poté v 2018 a 2019 nebyla skupina vůbec aktivní. Aktivita se opět obnovila od roku 2020, ale jednalo se o pouhé 3 příspěvky každoročně až do minulého roku. V únoru 2023 byly publikovány 2 příspěvky věnující se silným zemětřesením v Sýrii. Útlum aktivity od roku 2015 je tedy reflektován i na sociálních sítích.

Graf 4 Četnost příspěvků Iniciativy pro svobodnou Sýrii na Facebooku 2014-2022 ((Iniciativa pro Svobodnou Sýrii 2014b)

Obecně se na platformě Facebook objevovaly příspěvky informující o humanitární krizi v Sýrii nebo porušování lidských práv (např. v podobě chemických útoků, o obětech války, nebo příspěvky s odkazy na televizní rozhovory, kde vystupovali členové Iniciativy). Dále byly sdíleny události podporující syrské obyvatelstvo či příspěvky informující o tamní situaci a

způsobech, jak pomoci syrským uprchlíkům. Konkrétním příkladem je Refufest, festival pro solidaritu s uprchlíky, kde členové Iniciativy uspořádali diskusi o situaci v Sýrii, o uprchlících v sousedních zemích v Evropě či o životních cestách uprchlíků v České republice (Iniciativa pro Svobodnou Sýrii 2014a). Taktéž byla jednou publikována pozvánka na protestní akci, konající se 28. května 2014, a to z důvodu nesouhlasu s nelegitimními a nedemokratickými prezidentskými volbami v Sýrii (Iniciativa pro Svobodnou Sýrii 2014c).

Obecně již spolek v současné době aktivní není, ale je třeba zdůraznit, že se jeho členové stále schází kvůli vzájemným vazbám a přátelství. Míra aktivity se začala razantně snižovat především od roku 2015, což se projevilo jak na veřejných akcích, tak na aktivitě na sociálních sítích.

3.2.2 Sdružení svobodné syrské komunity v ČR a Syrská svobodná komunita v Česku

Čtyři měsíce po ustanovení Iniciativy pro svobodnou Sýrii, konkrétně 28. července 2012, bylo založeno Sdružení svobodné syrské komunity v ČR. Podle stanov mezi cíle spolku spadalo:

- „1. Sdružování osob žijících na území ČR, které usilují o svobodu, demokracii a nastolení spravedlnosti v Sýrii.
2. Podporovat syrský lid všemi dostupnými prostředky v souladu s českými zákony.
3. Vyvíjet činnosti a prezentovat syrský lid v oblasti kultury, vzdělání a tradice.
4. Podpořit a zastřešovat humanitární pomoci směřující do Sýrie“ (Mareš a Murad 2013, s. 138).

Vznik Sdružení svobodné syrské komunity v ČR v roce 2012 podle Mareše a Murada (2013, s. 138) rozdělil syrskou komunitu, ve které vznikly spory a vzájemná podezření a osočování. Postupně se však prostředníci, znající osoby v obou spolcích, snažili zorganizovat společné schůze s cílem dosáhnout urovnání vztahů. To už v roce 2013 pomohlo situaci uklidnit. Nadále oba spolky, Iniciativa i Sdružení, pracovaly odděleně a samostatně. Jeden z respondentů mého výzkumu uvedl, že mimo Iniciativu pro svobodnou Sýrii se začaly vytvářet

nové skupiny kvůli osobním sporům, nesympatiím či osobním ambicím jednotlivců.¹⁹ Na základě dvou výzkumů (Mareš a Murad 2013, s. 138; Berg 2015, s. 46-47) se nově vzniklé Sdružení odlišovalo od Iniciativy svým politickým postojem kvůli důrazu na náboženství a představu přeměny syrského státu na více nábožensky založený. Tuto informaci však nemůžeme potvrdit, neboť se jedná o názor jednotlivců a nemáme k dispozici vyjádření člena diskutované organizace.

Sdružení svobodné syrské komunity v ČR zaniklo v roce 2014, jelikož vznikla obdobná varianta spolku s názvem Syrská svobodná komunita v Česku, která dosud existuje. Členové předchozího Sdružení a někteří členové Iniciativy se přidali postupně k nově vzniklému spolku Syrská svobodná komunita v Česku (Berg 2015, s. 47). S tím se pravděpodobně do nového spolku přenesl náboženský narativ, zatímco v Iniciativě pro svobodnou Sýrii otázka náboženství nehrála zásadní roli (Berg 2015, s. 47). Jeden z respondentů této bakalářské práce uvedl, že členové Svobodné syrské komunity počítali s tím, že začnou časem zastávat politické pozice, nicméně nezmínil jaké.²⁰ Nutno podotknout, že nemáme k této záležitosti výpovědi členů Syrské svobodné komunity v Česku, proto nemůžeme objektivně tyto hypotézy hodnotit.

Co se týče internetových platforem spolku, tak v současnosti existuje veřejná skupina na Facebooku s názvem Syrská svobodná komunita v Česku (2014) s 296 členy. Nejstarší příspěvky pochází z roku 2014 a většinu z nich publikuje Hassan Charfo. Ten je předsedou spolku a aktivně se od začátku účastnil různých protestních akcí v Praze odsuzujících syrský režim nebo brutalitu Putinova režimu a jeho podporu al-Asada a jeho zásah v Sýrii. Na těchto protestech Charfo často vystupoval s proslovy (Červenková 2015; Charfo 2015c; Romancová 2019).

Příspěvky na Facebooku jsou nejčastěji psané arabským jazykem, případně s českým krátkým komentářem. Občas se vyskytlo česky psané vyjádření k vývoji situace v Sýrii jménem Hassana Charfo nebo celého spolku. Česky psané jsou i pozvánky na demonstrace. Aktivita a četnost publikace příspěvků a obsahu je skutečně produktivní, a proto není technicky možné vytvořit každoroční statistiky. Pro ilustraci, v roce 2022 bylo publikováno přes 300 příspěvků, mnoho z nichž komentuje válku na Ukrajině, kritizuje ruskou agresi nejen na Ukrajině ale i

¹⁹ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

²⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

v Sýrii, a zároveň informuje o humanitární situaci v Sýrii a o uprchlících či o možnostech, jak pomoci příchozím Syřanům. Několikrát byly v tomto kontextu sdíleny či přeloženy do arabštiny příspěvky Iniciativy Hlavák, žádající materiální pomoc či pomoc s překladem pro příchozí uprchlíky nejen syrského původu.

Ve starších příspěvcích se často informuje o nadcházejících demonstracích v České republice, především v Praze a Brně. Případně byly sdíleny posléze i fotografie z těchto akcí. Konkrétně byla sdílena například informace o demonstraci za přijetí uprchlíků s názvem „Musí syrské děti čekat na svého Wintona?“, která se uskutečnila 18. prosince 2014 v Praze před Úřadem vlády a taktéž v Brně, a účastnily se jí v obou městech stovky lidí (migraceonline.cz 2014; Charfo 2014). Demonstraci sice spolek neorganizoval, ale spadal mezi organizace podporující tuto událost. Dále v únoru 2015 byla sdílena pozvánka na demonstraci v Praze na náměstí Republiky za přijetí uprchlíků (Charfo 2015b) a v červenci na Václavském náměstí za solidaritu s uprchlíky a proti šíření nenávisti, kde vystupoval s prosloven Hassan Charfo (Charfo 2015a). V roce 2016 byla sdílená demonstrace proti obléhání Sýrie (Charfo 2016a) a akce k připomenutí pátého výročí revoluce v Sýrii (Charfo 2016b).

Co se týče celkové aktivity spolku a proměn v čase, z obsahu sociálních sítí vyplývá, že nejvíce veřejných akcí probíhalo zhruba do roku 2015/2016 a poté se postupně objevují informace nebo fotky z demonstrací v menší míře, spíše sporadicky. Stejně tak se objevuje nejvíce článků zmiňujících spolek nebo jeho představitele do tohoto období. Jelikož žádný z mých respondentů nebyl vyloženě aktivním členem Syrské svobodné komunity, nemám k dispozici detailní informace. Přesto respondenti dobře znají tento spolek i jeho aktivní členy a také se účastnili některých jimi organizovaných akcí. Tudíž můžeme brát v potaz jejich výpovědi o tom, že ani Syrská svobodná komunita již není v současné době skoro vůbec veřejně aktivní a neorganizuje například protesty. I pro tento spolek by současně mělo platit dle respondentů, že jejich se jejich aktivita snížila přibližně od roku 2015.

3.2.3 Syrskarevoluce.cz

Syrskarevoluce.cz představuje občanskou iniciativu, která dle webových stránek www.syrskarevoluce.cz poskytuje informace o dění v Sýrii a usiluje o propojení aktérů v České republice, jejichž aktivity mapují syrskou vlnu arabského jara. Členem iniciativy může být kdokoli zajímavý se o „revoluční vlnu v arabských zemích“. Tato iniciativa vznikla v dubnu 2012 v Brně s cílem šíření povědomí o syrské revoluci uvnitř České republiky prostřednictvím

výstupů v médiích, veřejného působení, tvorby analýz dění v Sýrii, poskytování informací na sociálních sítích, organizování akcí v souvislosti s děním v Sýrii apod (syrskarevoluce.cz 2012d).

Webová stránka poskytuje informace o dění v Sýrii či o aktérech v konfliktu. Informace však již nejsou aktuální. V sekci „Blok“ se objevují reportáže z některých událostí, které tato iniciativa organizovala nebo podpořila. Mezi ně spadá brněnská výstava „Nejsem jen číslo“ vystavující fotografie a příběhy vězněných Syřanů (syrskarevoluce.cz 2012a), simulace Ženevské konference v souvislosti se situací v Sýrii pro studenty Univerzity Obrany v Brně (syrskarevoluce.cz 2014b), běh pro Sýrii organizovaný Amnesty International v Praze (syrskarevoluce.cz 2014a), veřejná debata o syrské revoluci se syrským aktivistou Chalidem Bitarem a česko-syrskou občankou Sandrou Bitar (Be international 2012) a veřejná debata s reportérem Janem Moláčkem působícím v Sýrii (syrskarevoluce.cz 2013), přičemž obě debaty proběhly na půdě Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Jiné články představují například komentáře k vývoji situace v Sýrii a k zahraniční politice České republiky.

Na platformě Facebook se objevují česky psané příspěvky odkazující na české a anglickojazyčné články a videa o událostech a vývoji situace uvnitř Sýrie včetně humanitárního a lidskoprávního hlediska. Články často informují o obětech konfliktu, porušování lidských práv uvnitř Sýrie a o postoji mezinárodního společenství a různých aktérů jako je například OSN či Rusko. Na Facebookové stránce nalezneme taktéž pozvánky k demonstracím a fotky z demonstrací či jiných událostí proběhlých zejména v letech 2012 a 2013 (syrskarevoluce.cz 2012b). Co se týče Twitter účtu, příspěvky jsou identické s odkazy na originály z Facebooku (syrskarevoluce.cz 2012c).

Zatímco webové stránky zaznamenávají aktivitu jen mezi lety 2012 a 2014, na sociálních sítích Facebook a Twitter trvala aktivita déle, konkrétně do roku 2018. Aktivity byly však nejintenzivnější v letech 2012 až 2015 (syrskarevoluce.cz 2012c; 2011). V současnosti můžeme říct, že iniciativa je de facto neaktivní, což potvrzuje i jeden z respondentů, který v tomto spolku byl členem.²¹

²¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

3.2.4 Ostatní iniciativy a sdružení

Existují i další iniciativy a sdružení, ve kterých jsou zapojeni Syřané a Syřanky žijící v České republice. Jedná se však spíše o organizace zaměřující se na humanitární pomoc nebo kulturu. Mezi tyto organizace spadá například SYRECZECH, Češi pomáhají a Češi pro Sýrii, z.s.

Projekt SYRECZECH byl představen pod záštitou spolku Be International v roce 2014 v Brně. Projekt organizoval řadu událostí jako charitativní akce, debaty, oslavy různých českých a islámských svátků jako jsou Vánoce či Ramadán, workshopy či výlety. Cílem projektu je kulturní a společenské propojení syrské komunity a Čechů (SYRECZECH 2014). Na platformě Facebook byl projekt aktivní do roku 2020 (Syreczech 2014). Podle jednoho respondenta projekt ještě do jisté míry funguje ale v podstatě minimálně, nicméně občas nějakou akci zorganizuje.²²

Další spolupráci Čechů a Syřanů představuje občanská iniciativa Češi pomáhají. Nejedná se o oficiální organizovanou skupinu lidí, avšak o volné uskupení osob s cílem pomoci uprchlíkům nejen ze Sýrie. Konkrétně se iniciativa od roku 2017 snažila prosadit přijetí dětí bez doprovodu a dalších uprchlíků, kteří již byli na území Evropské unie. Mnoho z nich bylo původem právě ze Sýrie. Za tímto účelem se členové iniciativy snažili a stále snaží přesvědčit politické činitele, aby přistoupili k přijetí především dětí bez doprovodu z uprchlických táborů z Řecka do České republiky a zároveň, aby tuto záležitost aktivně prosazovali. Dále se iniciativa zasadila o přípravu rodin z České republiky, které byly ochotné děti bez doprovodu přijmout do pěstounské péče. Mezi další činnosti spadá šíření povědomí o situaci nejen dětí v uprchlických táborech a budování solidarity v české společnosti. Členové Češi pomáhají také vyjeli přímo do uprchlických táborů v Srbsku, Bosně či Řecku, kam přivezli materiální sbírku. Iniciativa je stále aktivní a v současnosti se věnuje zejména pomoci Ukrajině (Doubravová 2017).²³

Pokud jde o neziskovou organizaci Češi pro Sýrii, z.s. ta byla založena v reakci na uprchlickou krizi a věnuje se zejména projektu Prevence traumatu u syrských dětí. V souvislosti

²² Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

²³ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

s válkou na Ukrajině se momentálně projekt vztahuje i na ukrajinské děti. Program je určen pro rodiče, učitele, sociální pracovníky a pomáhající profese. Zaměřuje se tedy na psychologickou pomoc dětem, které jsou traumatizované v důsledku toho, že byly vystaveny bombardování, ostřelování, ztráty blízkých osob, válečným zraněním či útěku ze země původu. Organizace tak například poskytuje zpracované materiály o práci s traumatem, které distribuuje přímo do uprchlických zařízení (Češi pro Sýrii 2022).

3.2.5 Shrnutí aktivit syrské diaspory a jejich proměn

Tato kapitola poskytl přehled o tom, jaké spolky politického, kulturního a humanitárního rázu s aktivními Syřany a Syřankami v České republice existují, čemu se věnují a jak se jejich činnost v průběhu času měnila. Mezi spolky s občansko-politickou náplní spadá Iniciativa pro svobodnou Sýrii, Sdružení svobodné syrské komunity v ČR a Syrská svobodná komunita. Druhý ze zmíněných spolků v roce 2014 zanikl. Zbylé dva oficiálně existují dodnes ale jejich aktivita se razantně snížila přibližně od roku 2015 jak na sociálních sítích, tak především ve veřejném sektoru, tedy již nepořádají a neúčastní se demonstrací nebo různých edukativních aktivit jako jsou přednášky. Pokud k tomu dochází, tak pouze sporadicky v rámci jednotlivců, nikoli organizovaně. Můžeme tedy konstatovat, že se spolky demobilizovaly a de facto nejsou aktivní.

Co se týče typů akcí, které pořádaly, zaprvé se jedná o demonstrace v Praze, například na náměstích nebo přes syrským velvyslanectvím, a v Brně. Demonstrace upozorňovaly především na brutalitu a násilí syrského režimu, který se dopouští masivního porušování lidských práv syrského obyvatelstva, ale i na jiné události spojené se syrským konfliktem jako byl například zásah Ruska v roce 2015 nebo dle respondentů nevhodné výroky české velvyslankyně v Sýrii. Mezi další činnosti těchto spolků spadaly edukativní činnosti, participace na přednáškách, workshopech, seminářích, kde členové informovali českou veřejnost o situaci v Sýrii, migraci Syřanů do Evropy a problémech uprchlických táborů. Se stejným záměrem vystupovali i v médiích. V neposlední řadě spolky organizovaly nebo podporovaly charitativní akce, finanční a materiální sbírky a podílely se na zaslání například léků a zdravotnického materiálu do Sýrie. Spolky tedy cílily na informování a edukaci veřejnosti, i z důvodu šíření lživého narativu ze strany syrského velvyslanectví, a humanitární pomoc.

Ostatní spolky se věnovaly nebo stále věnují jiným typům činností nežli demonstrace. Platforma syrskaevoluce.cz se zaměřovala na informování veřejnosti a organizaci edukativních a kulturních akcí, aby českou veřejnost lépe seznámila se syrskou kulturou, zajímavými osobnostmi a syrským konfliktem a jeho vývojem. Brněnská kulturní iniciativa SYRECZECH působila jako platforma pro sblížení české a syrské kultury prostřednictvím kulturních akcí. Zbylé dvě organizace Češi pomáhají a Češi pro Sýrii jsou na rozdíl od těch předchozích aktivní dodnes a věnují se humanitární pomoci a duševnímu zdraví syrských dětí v Česku.

Kromě posledních dvou zmíněných organizací v podstatě všechny ukončily své angažmá přibližně od roku 2015. Z toho vyplývá, že tento rok byl souvislosti s jejich aktivitou v něčem specifický a zlomový. Jak již bylo dříve zmíněno, tento fakt může být spojen se zásahem Ruska do konfliktu v Sýrii. Nicméně důvody mobilizace i demobilizace se budu více zabývat v následujících kapitolách analyzujících rozhovory s respondenty mého výzkumu, kde bude tato záležitost podrobně vysvětlena.

4 Analýza motivací respondentů k politické mobilizaci

V této kapitole se zaměřím na analýzu rozhovorů s respondenty, abych určila vztah jednotlivých faktorů definovaných ve stavu bádání s motivacemi k politické mobilizaci. Jinak řečeno, na základě výpovědí respondentů budu zjišťovat, které faktory motivují respondenty k politické mobilizaci a které nikoli. Takto výzkum přinese poznatky o motivacích syrské diaspory k mobilizaci, a zároveň otestuje hypotézy stanovené dostupným výzkumem a literaturou.

4.1 Kritické události

Prvním zkoumaným faktorem, u kterého předpokládám vliv na politickou mobilizaci syrské diaspory, je kritická událost odehrávající se v zemi původu. V případě Sýrie se může jednat zejména o občanskou válku, kterou doprovází násilí na tamním obyvatelstvu, úmrtí, migrace a porušování lidských práv například v podobě neoprávněného zadržování osob, nuceného zmizení, ubližování na zdraví, sexuálního násilí, mučení apod. Literatura předpokládá, že zásadní kritické události v zemi původu vedou jedince v diaspoře v hostitelské zemi k politické mobilizaci.

Tuto hypotézu výpovědi respondentů potvrzují. Všichni totiž přiznali, že po těchto událostech se začali o tamní dění více zajímat. V důsledku událostí se někteří zmobilizovali a jiní své aktivity zintenzivnili, neboť politicky aktivní již nějakou dobu byli. Zvýšená aktivita souvisela i se zvýšením mediálního zájmu a zájmu širší veřejnosti i samotných Syřanů nejen v České republice. To automaticky vytvářelo potenciální prostor pro organizované aktivity, o které dříve nebyl takový zájem.

Polovina respondentů tedy obecně politicky aktivní a negativně naladěna vůči syrskému režimu již před rokem 2011 byla. Tito respondenti potvrdili, že se jejich politická mobilizace a zájem o dění v Sýrii zvýšily po propuknutí tamních protestů a následné eskalace v konflikt. Dva z nich přitom již tehdy byli v Česku a jeden ve Spojených arabských emirátech. Zbylí tři respondenti začali být politicky aktivní ihned po propuknutí oněch protestů, přičemž jeden z nich byl v Česku a ostatní dva v Egyptě a Sýrii.

Ti, kteří do České republiky přijeli až později a byli již politicky mobilizovaní, na své aktivity navazovali a ve svém angažmá v Česku pokračovali. Osoby, které tou dobou tedy byly v Česku, začaly po vypuknutí protestů v Sýrii pořádat nebo se účastnit demonstrací před

syřským velvyslanectvím v Praze nebo na Václavském náměstí či v jiných městech v republice. Dva z nich byli v Česku již od dob svých vysokoškolských studií v osmdesátých letech, a zároveň byli již před rokem 2011 politicky aktivní. Jeden z nich zejména ve Svazu kurdeckých studentů a poté v jeho současné podobě pod názvem Kurdecké občanské sdružení.²⁴ A druhý především v syřských opozičních skupinách, které byly mezinárodně aktivní.²⁵ Postupně se oba zasloužili o vznik Iniciativy pro svobodnou Sýrii. Další dva respondenti žili tou dobou v zahraničí, mimo Sýrii, ale rovněž se v rámci možností zapojovali do podpory syřské opozice. Jeden z těchto dvou byl politicky aktivní již v Sýrii a posléze v zahraničí, a to v organizaci Syřské hnutí za nenásilí (Syrian Nonviolence Movement) a v opoziční Syřské národní radě.²⁶ Druhá respondentka začala být aktivní v Egyptě až po propuknutí syřských protestů. Aktivní byla jen velmi opatrně a tajně, neboť tam hrozilo velké nebezpečí ze strany syřského velvyslanectví. Docházelo totiž dle respondentky k únosům nebo zničení protirežimních demonstrantů (Wright 2012; Fahmy 2011; Giglio 2011).²⁷ Zbývající respondent jako jediný žil během propuknutí protestů v Sýrii. Po útocích režimu na civilisty, v reakci na jejich protesty, se začal taktéž zapojovat do podpory syřské opozice, například prostřednictvím zasílání videí s popisem tamních událostí do anglickojazyčných médií, nebo ošetřování účastníků demonstrací tajně ve sklepech.²⁸

Zároveň všichni respondenti potvrdili, že vypuknutí protestů a následný konflikt je motivoval k politické mobilizaci. Nejedná se tedy o náhodu, že bezprostředně po propuknutí revoluce jejich mobilizace započala nebo se zintenzivnila. Na jednu stranu totiž polovina respondentů cítila naději, že by mohlo po dlouhé době dojít ke změně režimu, a proto svým vystupováním podporovala syřskou protirežimní opozici. Současně pět respondentů zmínilo, že chtělo vyjádřit, často po letech mlčení a strachu, svůj postoj k tamní situaci (a)nebo nedovolit, aby syřské velvyslanectví v ČR, nadále pod kontrolou syřského režimu, získalo převahu ve vytváření narativu toho, co se v Sýrii skutečně dělo.

Navíc se události v Sýrii postupem času vyvíjely a protesty vyústily v ozbrojený konflikt. V této souvislosti respondenti zdůrazňovali, že je zasáhly události jako útoky chemických

²⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

²⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

²⁶ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

²⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

²⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

zbraní a balistických střel na civilisty, ostřelování, nucené vystěhování osob a vznik měst duchů, mučení, útoky na mladé nevinné lidi s holýma rukama, zhoršující se ekonomická situace, devalvace měny, emigrace ze Sýrie zanechávající mnohé Syřany doposud v bídných podmínkách uprchlických táborů. Jeden z respondentů řekl, že si nedokáže představit, že by se mohly v Sýrii stát ještě větší hrůzy než doposud. Tyto negativní okolnosti začaly vzbuzovat ve všech respondentech pocit morální povinnosti nebo zodpovědnosti se postavit za syrské obyvatelstvo alespoň prostřednictvím kritiky režimu, demonstrací, šíření osvěty v ČR nebo jim pomoci například humanitární pomocí. Jeden z respondentů zmínil, že se nikdy o politiku nezajímal, a pokud by situace v Sýrii zůstala pouze otázkou politických neshod a režim by nezačal zabíjet civilisty, tak by se pravděpodobně politicky neangažoval.²⁹ Tudíž aspekty jako násilí a porušování lidských práv se stávají důležitými důvody reakce ve formě mobilizace.

Je důležité zmínit, že kritické události odehrávající se v Sýrii sice motivovaly respondenty v Česku k politické mobilizaci, nicméně časem se vývoj těchto událostí stal jedním z důvodů demobilizace. Pět respondentů označilo za jeden z důvodů útlumu aktivit syrské diaspory v Česku zapojení Ruska do konfliktu v Sýrii v roce 2015. To dle nich totiž vedlo k vojenské eskalaci konfliktu a postupné ztrátě naděje, že by syrské povstání proti režimu mohlo uspět a že se konflikt vyřeší. To vysvětlovali různými důvody. Většina se shodla, že režim získal ruskou podporu a s tím i silnější pozici, a mezinárodní společenství se současně „vzdalo“ a přenechalo situaci Rusku. Nic se fakticky neměnilo a se zapojením Ruska se očekávalo zhoršení situace. Dále je podle jednoho respondenta situace neřešitelná, neboť by byla zapotřebí mezinárodní dohoda mezi zaangażovanými aktéry zejména mezi Ruskem a USA. Konsenzu doposud nebylo dosaženo a v současnosti, kdy vede Rusko válku na Ukrajině, je výchozí situace a pravděpodobnost dohody ještě horší.³⁰ Navíc v migračních vlnách mnoho Syřanů opustilo zemi, zvláště protirežimně naladěné osoby byly k migraci donuceny. To opět vedlo ke ztrátě naděje, neboť se takto režim zbavil dalších oponentů a posílil svou moc. V neposlední řadě je kontrola nad různými oblastmi Sýrie rozdělená mezi různé aktéry konfliktu. Podle respondentů tak v současnosti občanská válka a její možné řešení není v rukou

²⁹ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023

³⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023

Syřanů. To vyvolává pocit beznaděje, což je v konečném důsledku reflektováno i na snížení míry aktivity syrské diaspory v Česku, zejména od roku 2015.

V souhrnu to znamená, že tento výzkum potvrzuje vztah mezi kritickými událostmi v domovské zemi a motivací diaspory v hostitelské zemi k politické mobilizaci vůči situaci v zemi původu, přičemž konkrétními kritickými událostmi motivujícími k mobilizaci jsou v tomto případě protesty v Sýrii v roce 2011 eskalující do občanské války, násilí, porušování lidských práv apod. Současně tento výzkum přináší poznatek, že kritické události mohou vést k demobilizaci diaspory z důvodu stagnující situace bez známek pozitivního vývoje. To vyvolává pocit ztráty naděje a vede k útlumu aktivity diaspory. Konkrétní kritickou událostí vedoucí k demobilizaci se stal zásah Ruska do syrského konfliktu, ve kterém podpořilo syrský vládnoucí režim a poskytlo mu tím ochranu a silnější pozici. S tím souvisí další vlny násilí, migrace a porušování lidských práv. Respondenti se často k tématu války a násilí na obyvatelstvu nebo migracím ze Sýrie vraceli. Navíc byly jejich výpovědi emotivní, plné vzteku namířeného na činy syrského režimu nebo velvyslanectví v Česku a také na reakci mezinárodního společenství. Při zmínce některých událostí se pár respondentů sarkasticky a s hořkostí zasmálo. Téma je pro respondenty skutečně osobní, protože se pojí s jejich osudy a osudy jejich blízkých, kteří byli oběťmi násilí syrského režimu i před rokem 2011.

4.2 Psychologické faktory

V této kapitole bude zkoumán vliv psychologických faktorů na politickou mobilizaci. Mezi psychologické faktory na základě dostupné literatury řadím percepce úspěchu mobilizace neboli dosažení stanovených cílů, vlastní individuální přínos, emoce, morální povinnost a odpovědnost se mobilizovat a pocit viny z důvodu opuštění domovské země za lepšími podmínkami. Literatura předpokládá, že osoby jsou motivované v případě, kdy cítí pozitivní emoce vzhledem k mobilizaci a věří, že mohou něco změnit a sami svými schopnostmi nějak přispět. Stejně tak pocit morální odpovědnosti se participovat a pocit viny kvůli opuštění domoviny vede k politické mobilizaci.

Z rozhovorů s respondenty vyplývá, že při prvotní reakci na propuknutí protestů v Sýrii, které bylo později doprovázeno násilnou odpovědí vládnoucího režimu, pro ně nehrálo roli, zda jejich aktivity v Česku dokážou něco skutečně ovlivnit. Pět respondentů žijících v té době mimo Sýrii jednoduše cítilo potřebu a touhu vyjádřit svůj postoj k protirežimnímu povstání. Jeden z

nich uvedl, že se nejednalo o vyjádření názoru k běžné věci, ale vnímal celou situaci jako existenční otázku, ve které má člověk potřebu ukázat, na jaké straně stojí.³¹ Situace v Sýrii jednoduše nenechala Syřany a Syřanky v diaspoře „chladnými“ a emoce byly „horké“.³² Mnoho respondentů cítilo naději na změnu režimu uvnitř Sýrie. Jedna respondentka navíc zmínila, že nebylo a není důležité, zda politická mobilizace má nebo nemá smysl, ale že je to správné.³³

Poté co se Syřané a Syřanky začali shromažďovat do občanských hnutí a spolků a organizovali různé typy akcí pod záštitou těchto organizací, nedomnívali se, že by tyto aktivity ovlivnily dění uvnitř Sýrie. Například proto, že Česká republika je země s malým vlivem v mezinárodních záležitostech (viz kapitola Dostupné prostředky a kapacita pro politickou mobilizaci). Nicméně, většina věřila, že může alespoň trochu ovlivnit mínění veřejnosti v Česku, případně kroky některých českých politiků. Nikdo ale neočekával skutečně zásadní vliv svých aktivit.

I přesto se tento faktor ukázal být důležitý v rámci mobilizace. Většina respondentů totiž na otázku ohledně důvodů útlumu aktivit Syřanů v Česku odpověděla, že po několika letech mobilizace oni sami nebo lidé okolo ztratili naději na změnu v Sýrii nebo vliv na českou společnost. To vedlo k útlumu jejich aktivit a aktivit spolků a diaspory jako celku. Například jeden z respondentů řekl, že útlum aktivit neboli demobilizace souvisí s tím, že lidé nejsou přesvědčeni o úspěchu snažení mobilizovaných Syřanů. Zvláště po zásahu Ruska do konfliktu dle dotazovaného padly veškeré naděje na vyřešení konfliktu.³⁴ Další respondent uvedl, že v momentě, kdy se ukázalo, že k demokratické změně v Sýrii nedojde, lidé přestali věřit ve smysl aktivit Iniciativy pro svobodnou Sýrii.³⁵ Podle jiného z dotazovaných emoce postupem času slábly a lidé se přestali angažovat, aby sami sebe ochránili před pocity frustrace, pesimismu, beznaděje a zklamání. Dále přiznává, že on sám přestal věřit ve vliv aktivit Syřanů v Česku, a nyní je méně aktivní než byl kdysi.³⁶ I další respondent vnímá opadnutí aktivit a mobilizace v souvislosti se ztrátou naděje a s negativní atmosférou a náladou kvůli neměnnosti

³¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

³² Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

³³ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

³⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

³⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

³⁶ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

situace v Sýrii a očekávání čím dál horšího scénáře.³⁷ Ztrátu naděje na úspěch syrské opozice hodnotí i jedna respondentka jako důvod demobilizace.³⁸

Z toho vyplývá, že ztráta naděje a přesvědčení ve smysl mobilizace a úspěšné prosazování změn se stává důvodem demobilizace, jedná se tedy o demotivační efekt se mobilizovat. To znamená, že by měl platit i opačný efekt. Tedy, že pocit naděje a přesvědčení ve smysl a úspěch mobilizace jsou motivační. Kdyby totiž pro mobilizované Syřany nebylo důležité věřit, že to, co dělají, má smysl a může to něco ovlivnit, proč by najednou ztráta této víry negativně ovlivnila jejich motivaci se mobilizovat? Logicky z toho plyne, že víra, naděje a přesvědčení ve smysl a úspěch mobilizace motivují k politické mobilizaci a jejich ztráta je demotivační a může vést k demobilizaci.

Někteří z respondentů nadto věří, že oplývají určitými schopnostmi užitečnými pro mobilizaci. Například jedna respondentka uvedla, že má nástroje k efektivnímu oslovení české společnosti, neboť má i české kořeny, dobře ovládá český jazyk a vyzná se v české společnosti. Tyto schopnosti v ní vyvolávaly pocit osobní odpovědnosti se angažovat.³⁹ Druhý respondent zmínil, že oplývá pracovními zkušenostmi z oblasti designu a marketingu. Ty mohl využít k propagaci událostí Iniciativy pro svobodnou Sýrii.⁴⁰ Další z respondentů také věří, že kdyby měl prostor, tak může zásadně přispívat.⁴¹ Jiný respondent věří spíše v přispění ve formě morální podpory syrské opozice.⁴² A v neposlední řadě jeden z nich využíval znalosti anglického jazyka k vysvětlování událostí v Sýrii pro mezinárodní média ještě v době, kdy v Sýrii byl.⁴³ Tudíž je možné říci, že téměř všichni vnímají některé své znalosti, schopnosti a dovednosti jako užitečné a mohou jimi osobně přispět k politické mobilizaci Syřanů. To však ještě neprokazuje příčinnou souvislost s důvody mobilizace. Pouze jedna respondentka zmínila, že ji vědomí svých schopností vedlo k pocitu odpovědnosti přispět k mobilizaci. U ostatních respondentů to jistě však není prokázáno, protože se podobným způsobem nevyjádřili, a zároveň toto téma v rozhovorech nebylo dostatečně reflektováno. Tudíž nelze říci, že by

³⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

³⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

⁴¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

⁴² Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

⁴³ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

výzkum prokázal, že se víra ve vlastní schopnosti a přispění k mobilizaci stala motivací Syřanů v ČR k politické aktivitě.

Co se týče zmiňované morální zodpovědnosti nebo povinnosti, všichni respondenti potvrdili, že se tento vnitřní pocit stal hnacím motorem jejich politické mobilizace. Jeden z respondentů zmínil, že cítí morální povinnost se postavit za syrské obyvatelstvo.⁴⁴ Další vysvětloval, že cítí povinnost z toho důvodu, že je se syrským národem spojen, neboť se narodil v Sýrii a vyrostl tam, mluví arabsky, zná arabskou kulturu, je jednoduše Syřanem a to vše je součástí jeho identity.⁴⁵ Jiný z respondentů řekl, že si vzal na sebe závazek při emigraci ze Sýrie, že kdykoli bude mít možnost lidem v Sýrii pomoci, tak to udělá.⁴⁶ Z rozhovorů bylo jednoznačné, že všechny respondenty žene v jejich mobilizaci pocit povinnosti se vyjadřovat a veřejně se postavit k situaci v Sýrii a zároveň pomáhat Syřanům, například materiální pomocí nebo lobbováním za přijetí syrských uprchlíků do ČR.

Na druhou stranu však jeden respondent uvedl, že pocit odpovědnosti po velké migraci do Evropy (přibližně 2014-2016) přestal cítit. Důvodem je, že dle něj většina obyvatel Sýrie, která byla proti syrskému režimu, emigrovala. Tudíž v Sýrii z velké části zůstali ti, kteří jsou na straně prezidenta al-Asada. A k těmto lidem respondent necítí žádnou morální odpovědnost jim pomáhat, neboť podle něj nejsou na stejné straně.⁴⁷

Čtyři respondenti také zmínili, že mobilizaci vnímali jako boj za dobrou věc a spravedlnost, a k tomu byli vedeni svým morálním kompasem a přesvědčením. Tudíž motivace přicházela z narušení hodnot respondentů a potřeby s tím něco udělat. Například jeden z dotazovaných prohlásil, že byl vnitřně hnán k politickým aktivitám na základě touhy po změně a po svobodě a vnímal politickou protirežimní aktivitu jako boj za dobrou věc.⁴⁸ Další dotazovaný řekl, že se zajímá o všechny lidské bytosti nehledě na to, kde se nachází. A má určitou vizi o tom, jak by společnost a struktura moci v ní měla vypadat. Dělá tedy vše proto, aby napomohl takovou vizi uskutečnit, zejména v Sýrii.⁴⁹ Jiný z respondentů uvedl, že jeho aktivity jsou výsledkem toho, že syrský režim je „proti jeho mysli“. A tak je ochoten obětovat

⁴⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

⁴⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

⁴⁶ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

⁴⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

⁴⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

⁴⁹ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

mnoho za účelem změny situace.⁵⁰ Čtvrtá respondentka v této souvislosti sdělila, že mobilizace je správná a nebylo pro ni myslitelné nic nedělat.⁵¹

Pokud jde o pocit viny, který mohou členové diaspory cítit z důvodu, že opustili domovskou zemi a zanechali v nich osoby, které se staly oběťmi konfliktu a násilí, zatímco oni sami žijí v bezpečí, tak tento faktor se v našem výzkumu neukázal být jako jeden z motivací k mobilizaci. Pouze jeden respondent zmínil, že cítí pocit viny z opuštění země a zanechání ostatních v současných podmínkách.⁵² Jedna z dotazovaných vysvětlovala, proč vinu necítí. Pro ni bylo nemyslitelné se do Sýrie vracet, jelikož by byla pravděpodobně okamžitě zadržena na hranicích a hrozilo by jí vážné nebezpečí. Dle jejích slov to není její vlastní rozhodnutí, že v Sýrii nežije.⁵³ Tento faktor v našem případě tedy není motivací k politické mobilizaci.

Z analýzy psychologických faktorů vyplývá, že Syřané v Česku nepotřebovali zpočátku věřit, že jejich aktivity povedou ke změnám v Sýrii, aby se politicky mobilizovali. Avšak ukázalo se, že z dlouhodobého hlediska je přesvědčení o smyslu mobilizace a jejím možném vlivu a úspěchu důležitým faktorem pro motivaci. Pokud totiž toto přesvědčení slábne a vymizí, vede to k demotivaci a útlumu aktivit. To současně potvrzuje hypotézu vyplývající z literatury na toto téma, avšak s tím rozdílem, že tento faktor nemá vliv v počátcích mobilizace, ale až v jejím průběhu. Pokud jde o víru ve vlastní schopnosti a možnost vlastního užitku a přispění k mobilizaci, byla sice prokázána přítomnost těchto faktorů, nikoliv ale spojení s motivací se mobilizovat vůči situaci v Sýrii. Zde však spatřuji prostor pro lepší prozkoumání, neboť tomuto tématu nebyl věnován dostatečný prostor v rozhovorech s respondenty. Výzkum také jednoznačně prokázal souvislost mezi motivací se mobilizovat a pocitem morální povinnosti a odpovědnosti se vyjádřit k situaci v Sýrii a pomáhat Syřanům různými způsoby. Současně výzkum prokázal morální přesvědčení jedinců, že je mobilizace správná a jedná se o boj za dobrou věc a spravedlnost. Pokud jde o pocit viny, jako motivační faktor prokázán nebyl, jelikož pět ze šesti respondentů se s pocitem viny vůbec neztotožňuje.

⁵⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

⁵¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

⁵² Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

⁵³ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

4.3 Dostupné prostředky a kapacita pro politickou mobilizaci

Tato část práce zkoumá vliv další skupiny faktorů na motivaci k politické mobilizaci. Jedná se o míru geografické koncentrace skupin, dostupné zdroje a politické prostředí České republiky. Na základě dostupných výzkumů můžeme v našem případě předpokládat, že vyšší koncentrace osob syrského původu v zemi, vliv aktivních jednotlivců na další členy diaspory, jejich vzájemné vazby, komunikace a spolupráce například skrze spolky a organizované aktivity, nebo podpůrné politické prostředí hostitelské země, zvyšují míru motivace Syřanů a Syřanek k politické mobilizaci.

Co se týče míry geografické koncentrace, respondenti se jednoznačně neshodli v tom, zda počet osob syrského původu v Česku má skutečně vliv na aktivity diaspory v zemi. Zatímco tři respondenti uvedli, že kvantita důležitá je, dle dvou respondentů tomu tak není. Zbývající respondentka si není vlivem kvantity jistá. Jeden z respondentů argumentuje tím, že v Německu tvoří Syřané mnohem vyšší podíl na celkovém obyvatelstvu oproti ČR, přesto se tento fakt neprojevuje na aktivitách tamní diaspory. Proto tamní komunitu nevnímá jako zajímavou alternativu pro sdružování Syřanů. Důvodem může být dle jeho slov silná polarizace společnosti včetně syrské komunity.⁵⁴ Další z respondentů se domnívá, že Syřané nejen v Česku postrádají zejména silnou charismatickou osobnost, která by národ dokázala sjednotit a motivovat k mobilizaci i v zemích s nižší koncentrací Syřanů.⁵⁵ U tohoto faktoru tedy na základě rozhovorů není zcela jasné, zda míra geografické koncentrace Syřanů v zemi hraje významnou roli a stává se motivací k mobilizaci.

Pět respondentů dále zmínilo, že Česká republika je malá země a nevýznamný hráč v mezinárodním společenství. To znamená, že aktivity syrské diaspory v ČR nemohou ovlivnit dění v Sýrii. Jeden z respondentů svůj názor vysvětloval tím, že zahraniční politika Česka i Evropské unie následují ve věci konfliktu v Sýrii přístup Spojených států. Tudíž Česko ani EU bez USA v této věci nerozhodují a nepostupují.⁵⁶ Další respondentka uvedla, že v Česku je momentálně realistické se efektivně angažovat pouze v některých oblastech, především v otázce přijímání nezletilých Syřanů a Syřanek bez doprovodu z uprchlických táborů nebo

⁵⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

⁵⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

⁵⁶ Tamtéž.

v politice Česka vůči Rusku, které se v Sýrii velmi angažuje.⁵⁷ Nezdá se však, že by mocenské postavení ČR v zahraničí mělo vliv na politickou mobilizaci respondentů. Většina totiž uvedla, že si toto uvědomovala od začátku, a i proto svými aktivitami cílila na českou zahraniční politiku vůči Sýrii, boj proti dezinformacím v Česku nebo přesvědčení politiků a veřejnosti o potřebě pomoci syrským uprchlíkům. V těchto oblastech totiž respondenti měli lepší možnosti se angažovat.

Pokud jde o politické prostředí uvnitř České republiky a přístup k syrské diaspoře a jejím aktivitám, žádný z respondentů nezažil tlak ze strany úředníků, politiků či obecně státních zaměstnanců, aby neprovozovali činnosti jako například demonstrace. Někteří naopak zmínili, že se našli politici, kteří diasporu podporovali zejména v prosazování přijímání syrských uprchlíků do Česka nebo nezletilých osob bez doprovodu. Zároveň bylo některým umožněno vystoupit v Senátu ČR a probrat toto téma. Na druhou stranu dle respondentů vystupovalo také mnoho politiků proti přijímání kohokoli ze Sýrie. Jejich rétorika byla často za hranou slušnosti (až xenofobní) a využívala strach občanů ČR z imigrace. Tuto politickou situaci v ČR prokazují i novinové články (Dolejší 2017; ČT24 2017; Jirásková 2018). To v důsledku vedlo i k nepřívětivému chování mnohých lidí vůči politicky mobilizovaným Syřanům v ČR. V této kategorii respondenti zmínili politickou stranu Svoboda a přímá demokracie (SPD) v čele s Tomiem Okamurou, dále stranu ANO 2011 a tehdejšího prezidenta Miloše Zemana.

Respondenti sice nezažili žádné formální překážky k uspořádání demonstrací a jiných aktivit, ale výroky a kroky mnohých politiků a politických stran vytvářelo nepřívětivou atmosféru. Navíc polovina respondentů uvedla, že měla v některých situacích pocit, že české vládě vadí některé aktivity Syřanů v Česku. Konkrétně se jednalo o kritiku chování české velvyslankyně v Sýrii nebo protesty před Úřadem vlády ČR. Zároveň většina respondentů uvedla, že pociťovala zaujatost Česka v rámci poměrně nadstandardních vztahů české vlády a zahraniční politiky se syrským režimem. Jeden z respondentů v této souvislosti zmínil, že ČR jako jedna z mála zemí neuzavřela v Damašku svou ambasádu. I přesto, že se jedná o symbolické gesto, je pro něj dost vypovídající.⁵⁸ Další z dotazovaných uvedl, že ČR tolerovala na svém území agenty syrské tajné služby a jejich aktivity, za které nebyly českým státem

⁵⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

⁵⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

konfrontování.⁵⁹ Konkrétně se několik respondentů shodlo, že agenti syrských tajných služeb si je fotili na demonstracích, téměř neskrytě je sledovali, vyhrožovali jim a posílali o nich reporty do Sýrie. V souvislosti s nadstandardními česko-syrskými vztahy jeden z respondentů uvedl, že představitelé České republiky neměli v několika případech jasný postoj. Konkrétně zmínil nejednoznačný postoj ČR ke zprávě Caesar z roku 2014, která popsala systematické zabití více než 11 000 osob zadržených syrským režimem.⁶⁰ Zda je tato myšlenka opodstatněná nedokážu však posoudit, neboť nelze dohledat důkaz pro toto tvrzení. Proto zdůrazňuji, že se jedná o domněnku respondenta. S nadstandardními vztahy Česka se syrským režimem souvisí dále i politika české velvyslankyně v Damašku Evy Filipi. Ta z pohledu poloviny respondentů šířila lživý narativ o válce v Sýrii a hájila režim Bašára al-Asada.

Nezdá se ale, že by nadstandardní vztahy ČR se syrským režimem demotivovaly respondenty k politické mobilizaci. Naopak v případě výroků a chování české velvyslankyně v Sýrii se respondenti zmobilizovali a ihned reagovali a vystupovali proti narativu Evy Filipi v médiích a na demonstracích, aby uvedli informace na pravou míru a současně požadovali její odvolání z funkce. Co se týče nepřívětivé politické atmosféry vůči otázce přijímání syrských uprchlíků především v letech 2014 až 2016, dva respondenti uvedli, že to nemělo vliv na politickou mobilizaci diaspory. Nejednalo se totiž o ohrožení jejich bezpečnosti.⁶¹ Opět se navíc syrská diaspora mobilizovala, aby reagovala a vyvrátila dezinformace, které o uprchlících a muslimech často z úst politiků zaznívaly. Jedna respondentka dokonce uvedla, že po odeznění tématu migrační krize po roce 2016 se situace uklidnila a aktivita Syřanů se i v této souvislosti utlumila, neboť nebyla taková potřeba na některé výroky reagovat.⁶²

Důležitým faktorem pro respondenty je zaručení práv, svobod a bezpečnosti ze strany České republiky. To podle nich podporuje politické aktivity diaspory. Respondentka, která žila v roce 2011 v Egyptě, se sice tehdy angažovala, ale pouze neveřejně a do určité míry. Důvodem byla právě represe ze strany syrských tajných služeb v Egyptě, které se dopouštěly vyhrožování, únosů a vražd demonstrantů, přičemž egyptský režim nezaručil těmto osobám bezpečnost.⁶³

⁵⁹ Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

⁶⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

⁶¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

⁶² Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

⁶³ Tamtéž.

V České republice v počátcích vypuknutí protestů a konfliktu v Sýrii čelili demonstrující Syřané také represí ze strany zaměstnanců syrského velvyslanectví, příslušníků tajných syrských služeb a příznivců syrského režimu, ale v naprosto odlišné míře. Všichni respondenti zmínili, že si je tyto osoby natáčely a fotily během demonstrací a tyto záběry si uchovávaly spolu s informacemi o daných osobách a posílaly je do Sýrie. Jeden z respondentů potvrdil, že mu bylo vyhrožováno verbálně i fyzicky, aby se neúčastnil demonstrací.⁶⁴ Další respondentka uvedla, že jí byly několikrát poslány vzkazy, aby přestala vystupovat proti české velvyslankyni.⁶⁵ Obecně respondenti věděli, že jsou sledováni syrskými tajnými službami a existuje o nich záznam, který je k dispozici na syrských hranicích. Proto by jim hrozilo velké nebezpečí (dokonce i smrt) při návratu do Sýrie. Respondenti však věděli, že jsou v České republice v bezpečí, protože se jedná o právní demokratický stát. To znamená, že je tyto činy příznivců režimu neodradily.

Nicméně podle dvou respondentů zpočátku v roce 2011 se někteří Syřané báli být v Česku jakkoli aktivní a účastnit se demonstrací, neboť se chtěli do Sýrie ještě někdy vrátit, případně tam měli velkou část rodiny. Nechtěli tak ohrozit sebe nebo své příbuzné.⁶⁶ Tito respondenti dále vysvětlili, že oni sami se tajné služby příliš nebáli a obecně ten strach po určité době v Česku pominul. Důvodem dle nich je, že Česko a česko-syrští aktivisté nejsou pro syrský režim hlavní prioritou v momentě, kdy se protesty rozšířily po celé Evropě a mobilizovaly mnohem známější osobnosti. To znamená, že Česko a česko-syrští aktivisté nepředstavovali takovou hrozbu pro syrský režim jako jiní aktivisté v Německu nebo USA. Reálný důsledek aktivit syrské tajné služby v ČR tedy je nemožnost návratu politicky mobilizovaných Syřanů do své domoviny. To znamená, že pro respondenty je zásadní, že Česká republika je demokratický právní stát zaručující bezpečnost a svobody. Díky tomu jim strach nebrání ve vyjadřování svého názoru a postoje k syrskému režimu. I přes výhrůžky nebo sledování syrských tajných služeb se respondenti angažovali dále, neboť věděli, že jsou fakticky na území Česka v bezpečí.

⁶⁴ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

⁶⁵ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

⁶⁶ Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

Co se týče vzájemných vazeb a organizace syrské komunity v České republice, většina respondentů se shodla, že Syřané a Syřanky mezi sebou udržují vazby na základě podobného přístupu k syrskému režimu a politických preferencí. Tyto preference současně souvisí s náboženstvím a etnikem. Před rokem 2011 se navíc lidé syrského původu v ČR moc neseťkávali a už vůbec spolu neřešili politická témata, což je podle respondentů důsledkem nedůvěry a strachu vybudovaného v Sýrii. Několik respondentů se totiž shodlo v tom, že politika prezidenta al-Asada se zaměřuje na vytváření napětí mezi skupinami odlišujícími se od sebe náboženstvím (a)nebo etnikem. Přičemž určité skupiny jako alavité jsou v Sýrii zvýhodněné a drží vysoké pozice zejména v armádě nebo státním aparátu. Dalším faktorem je politika Sýrie jakožto policejního státu, jehož bezpečnostní složky sledují a likvidují kritiky režimu, oponenty a nepohodlné osoby. To vytváří strach hovořit o politice a zmínit jakoukoli kritiku vůči prezidentovi a jeho režimu, a to nejen v Sýrii, ale i v zahraničí. Někteří respondenti zmínili, že politická témata se ze strachu o udání a zatčení řešila jen v rodině. Jiný respondent uvedl, že v některých případech dokonce ani bratr nevěřil vlastnímu bratrovi.⁶⁷ Vyrůstání v prostředí plném strachu a nedůvěry vůči většině lidem se tedy nese podle respondentů s každým dál i po odchodu ze Sýrie. Proto se Syřané v ČR moc nestýkali a nehovořili o politice a zdržovali se ve svých úzkých skupinách tvořenými lidmi většinou stejného náboženství a etnika. Stále totiž hrozilo, že je někdo udá kvůli politickým názorům, čímž ohrozí své příbuzné v Sýrii a nebudou se moci do Sýrie vrátit.

Nicméně po roce 2011 nastal zlom spolu s propuknutím Arabského jara v Sýrii a rozšířením protestů proti syrskému režimu v Evropě včetně České republiky. Nejen Syřané organizovali demonstrace a účastnili se jich. Tím se lidé veřejně politicky vyhranili, a veřejně tak dali najevo, zda souzní se syrským politickým režimem nebo nikoli. To pomohlo ke sjednocení protirežimně naladěných Syřanů k lepším vzájemným vazbám. Současně postupně padly zábrany vyjádřit svůj názor na situaci v Sýrii. Většina totiž věděla, že se do Sýrie již nevrátí a nemá tedy již co ztratit. Zpočátku konfliktu oponenti režimu spolupracovali v organizování aktivit, jelikož měli hlavní společný cíl, a to svrhnout režim a současně zajistit spravedlnost pro všechny. Postupně se však ukázalo, že protirežimní Syřané mají různé důvody svého postoje a také odlišné až neslučitelné představy a cíle. Respondenti identifikovali několik

⁶⁷ Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha. 12. dubna 2023.

odlišných skupin Syřanů v ČR. Těmi jsou liberálové, konzervativci, islamisté, ateisté, komunisté, vlažní sunnitští muslimové a alavité. Ideologie těchto skupin jsou velmi odlišné a podle svou respondentů tomu tak bylo už před revolucí 2011. Sjednocené vzednutí proti režimu v počátcích bylo tedy pouze dočasné. Jeden z respondentů tvrdí, že zatímco někteří usilovali o prosazení politické změny v Sýrii alespoň trochu demokratickým způsobem s rovnoměrným zastoupením všech vrstev společnosti, jiní usilovali o změnu Sýrie na islamistický stát a další chtěli změnu režimu násilnou cestou, aby „Asad padl stejně jako Kaddáfí v Libyi“. Přičemž tyto neslučitelné představy byly dle něj přítomné jak v opozici v Sýrii, tak v diasporách v zahraničí.⁶⁸

Většina respondentů se tedy shodla, že se Syřané v ČR navzájem poměrně znají, ale jsou rozštěpení do skupin na základě přístupu ke konfliktu v Sýrii, politického přesvědčení a náboženství a etnika, které souvisí s politickým postojem. Skupiny si zároveň navzájem nedůvěřují, nestýkají se a nerozumí tedy postojům ostatních. Tato polarizace komunity má negativní vliv na její schopnost organizace společných aktivit a vytváření jednotné pozice Syřanů v Česku k situaci v Sýrii. Podle jednoho z respondentů tak Syřané v ČR ztratili společný cíl a politické neshody mezi různými skupinami jsou jedním z důvodů, proč syrské spolky nejsou již aktivní.⁶⁹ Další respondent přiznal, že rozštěpení syrské diaspory v ČR a odlišnosti v politických ambicích a přesvědčeních se staly důvodem jeho stažení z politického aktivismu. Dále řekl, že nechce být užitečný komukoli, komu nedůvěřuje a bohužel chťe nechťe sloužil těm, kterým by dnes v ničem nepomohl.⁷⁰ Zde se ukazuje, že pro někoho se stává rozštěpenost diaspory a nedostatek důvěry demotivujícím faktorem k politické mobilizaci. Je logické, že nedostatek důvěry a neschopnost sjednocení a spolupráce kvůli odlišným přesvědčením nebo ambicím se stává překážkou pro organizaci aktivit a tedy efektivní politickou mobilizaci.

Co se týče vzájemného vlivu Syřanů na ostatní členy diaspory v rámci politické mobilizace, z rozhovorů vzešlo, že nejvýznamnějším zdrojem inspirace jsou rodinní příslušníci a sociální bublina, ve které se osoba pohybuje. Tři ze šesti respondentů vyrůstali v Sýrii v rodině a blízkém okruhu přátel, kteří byli protirežimně naladěni, přičemž všichni potvrdili, že tento fakt měl vliv na jejich pozdější aktivity a mobilizaci. Dva z těchto respondentů zdůrazňují, že

⁶⁸ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

⁶⁹ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

⁷⁰ Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

jejich otcové byli kvůli svým protirežimním aktivitám několikrát odvedeni, vyslýcháni a v případě jednoho z otců došlo k zadržení a následně v roce 1989 ke zmizení. Respondent dal jasně najevo, že za zmizení otce byl odpovědný režim a z toho důvodu vyrůstal s pocitem nepřátelství vůči systému. S podobnými pocity vyrůstal i druhý z respondentů.⁷¹ Vychází tedy najevo, že protirežimní naladění a politická mobilizace blízkého okruhu osob má vliv na postoj respondentů k syrskému režimu a pozdějším politickým aktivitám. Současně je tento vliv posílen v momentě, kdy jsou tyto blízké osoby režimem perzekuovány. Co se týče vlivu založených spolků v Česku, většina respondentů uvedla, že fungovaly zejména za účelem formální organizace aktivit a zjednodušení formálních procesů. Nikdo se však nezmínil, že by pro ně jakýkoli spolek byl motivačním faktorem se mobilizovat. Důvodem je možná to, že spolky vznikly později, v době, kdy respondenti mobilizovaní již byli.

Souhrnně lze říct, že z rozhovorů s respondenty vyplývá, že motivujícím faktorem pro politickou mobilizaci v případě syrské diaspory v Česku jsou prvky demokratického právního státu přítomné v hostitelské zemi. Tím se myslí zaručení bezpečnosti jedinců, jejich práv a svobod. Konkrétně v našem případě to znamená právo se sdružovat a organizovat společné aktivity bez překážek a zajištění ochrany před represí ze strany syrských tajných služeb nebo zaměstnanců syrské ambasády v Česku. Navzdory tomu, že respondenti vnímají Českou republiku jako nevýznamného hráče v mezinárodním prostředí neoplývajícího schopnostmi přímo ovlivnit dění v Sýrii, neprokázalo se, že by toto přesvědčení negativně ovlivnilo motivaci respondentů se politicky angažovat. Negativní vliv nevykazuje ani nepřívětivé vystupování a vyjadřování mnohých politiků vůči syrským uprchlíkům, o jejichž přijetí do Česka respondenti usilovali, které v důsledku vytvořilo vlnu nenávisi vůči Syřanům, muslimům a lidem obhajujícím přijetí uprchlíků. Naopak jsme zjistili, že šíření nepravdivých informací ze strany českých politiků se mnohdy stávalo předmětem veřejné reakce respondentů. Dále respondenti vnímají vztahy České republiky se syrským režimem jako nadstandardní. Opět můžeme konstatovat jako v předešlém případě, že tento fakt politickou mobilizaci neovlivnil. Naopak se například přístup české velvyslankyně Evy Filipi k situaci v Sýrii stalo taktéž důvodem k vyjádření kritiky dokonce ve formě demonstrací a žádosti o odvolání velvyslankyně.

⁷¹ Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023; Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

Pokud jde o vazby v syrské komunitě, ukázalo se, že respondenti se v diaspoře sice poměrně znají, ale současně se navzájem moc nestýkají a sdružují se do skupin na základě etnika, náboženství a s tím souvisejícího pohledu na syrský režim a válku v Sýrii. Počáteční vlna sjednocení a spolupráce tedy netrvala dlouho, což postupně vedlo k utlumení aktivit syrské diaspory v ČR. Tato polarizace diaspory tedy negativně ovlivnila její politickou mobilizaci. V neposlední řadě se prokázalo, že respondenti byli ovlivněni a motivováni k protirežimním náladám a politické mobilizaci svými příbuznými nebo přáteli. To znamená, že se Syřané navzájem dokážou motivovat k aktivismu. Co se týče míry geografické koncentrace, rozhovory s respondenty se ukázaly být nedostatečným prostředkem pro zjištění vztahu mezi zkoumaným faktorem a politickou mobilizací. Nabízí se tedy prostor pro výzkum zaměřující se na tento faktor.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jakým způsobem se syrská diaspora v České republice angažovala během protirežimního povstání a následně občanské války v Sýrii, jaké motivy ji vedly k politické mobilizaci vůči situaci v Sýrii a zda se tyto motivy, a tedy i angažmá diaspory, v průběhu let 2011 až 2022 změnilo. Vedle dostupné literatury a novinových článků stavěla práce zejména na autorkou provedených rozhovorech se Sýřany žijícími v České republice, kteří byli v určitém období během let 2011-2022 v Česku politicky aktivní. Rozhovory měly polostrukturovanou formu, což poskytlo respondentům větší prostor pro vyjádření zajímavých názorů, které mohla práce efektivně využít. Na druhou stranu to s sebou neslo limit toho, že v momentě získání nové zajímavé informace autorka výzkumu již pár rozhovorů absolvovala a nemohla se zpětně na dané téma dostatečně doptat a ověřit si ho u předešlých respondentů. Dalším limitem práce je i počet respondentů, kterých bylo šest. I když byl tento počet dostačující na zjištění některých zásadních záležitostí, u většího počtu respondentů by závěry práce mohly působit přesvědčivěji, případně by se mohly vynořit další poznatky. Přestože respondenti pocházeli z jiného prostředí, žili odlišnou dobu v Česku a lišili se v tom, zda se zprvu zmobilizovali v České republice nebo v zahraničí, neukázaly se být tyto rozdíly zásadní ve výpovědích respondentů.

Pokud jde o zmapování politických aktivit syrské diaspory v České republice a jejich proměny v průběhu let, nejdůležitějšími spolky organizujícími takové akce byly Iniciativa pro svobodnou Sýrii a Syrská svobodná komunita v Česku. Tyto spolky pořádaly demonstrace, zejména v Praze na náměstích nebo před syrskou ambasádou se záměrem vyjádření svého protirežimního postoje, upozornění na brutalitu a porušování lidských práv obyvatelstva v Sýrii, čehož se režim dopouští, nebo intervence Ruska do syrského konfliktu. Zároveň se spolky snažily ovlivnit českou zahraniční politiku směrem k Sýrii a domácí politiku v otázce přijímání syrských uprchlíků a syrských dětí bez doprovodu. Vedle protestních akcí se spolky věnovaly i edukativním činnostem, účasti na přednáškách, workshopech a v médiích, kde zástupci spolků informovali českou veřejnost o situaci v Sýrii. Respondenti v této souvislosti často zmiňovali potřebu informovat o konfliktu v Sýrii tak, aby ve společnosti nepřevážil lživý narativ syrského velvyslanectví v Praze. V neposlední řadě se spolky podílely na humanitární pomoci, organizovaly nebo podporovaly finanční a materiální sbírky, které putovaly do Sýrie nebo uprchlických táborů. Další spolek, Syrskarevoluce.cz, se věnovala také edukačním činnostem prostřednictvím svých webových stránek a pořádáním přednášek, seminářů a

kulturních akcí. Spolek SYRECZECH byl veskrze platformou pro spojení české a syrské kultury, a proto pořádal kulturní akce. V neposlední řadě existují a jsou stále aktivní humanitární iniciativy Češi pomáhají a Češi pro Sýrii.

Co se týče proměn angažmá, z rozhovorů s respondenty a analýzy sociálních sítí a webů spolků vychází, že přibližně od roku 2015 nastal výrazný útlum. V současnosti jsou všechny spolky kromě humanitárních iniciativ de facto neaktivní. Respondenti tento fakt vnímají jako důsledek zapojení Ruska do syrského konfliktu v témže roce, což dle nich vedlo k vojenské eskalaci konfliktu a postupné ztrátě naděje, že by syrské protirežimní povstání mohlo uspět, a že se konflikt vyřeší příznivě pro syrské obyvatelstvo. Naopak byl očekáván čím dál horší scénář, neboť syrský režim v čele s prezidentem al-Asadem získal s ruskou podporou silnější postavení, a mezinárodní společenství dostatečně nereagovalo. Ztráta naděje se podepsala i na neaktivitě syrské diaspory v Česku. To nás vede k faktorům motivujícím nebo naopak demotivujícím k politické mobilizaci.

Prvním zkoumaným faktorem byly kritické události odehrávající se v zemi původu jako je konflikt, válka, porušování lidských práv, násilí a další. Jednoznačně se prokázal motivační vliv protestů v Sýrii v roce 2011 a následné občanské války (doprovázené násilím, porušováním lidských práv apod.) na politickou mobilizaci Syřanů v České republice vůči situaci v Sýrii. Tamní konflikt se stal důvodem, proč někteří respondenti započali své politické aktivity a jiní je zintenzivnili. A to z důvodu, že Syřané chtěli vyjádřit svůj postoj k situaci v Sýrii a nedovolit, aby velvyslanectví Syrské arabské republiky v Česku získalo převahu ve vytváření narativu toho, co se v Sýrii skutečně dělo. Nadto události jako úmrtí a útoky na syrské obyvatelstvo vyvolalo v respondentech pocit morální odpovědnosti se za syrské obyvatelstvo postavit alespoň prostřednictvím různých forem politické mobilizace (demonstrace, kritika, šíření osvěty) nebo humanitární pomoci. Kritické události se však mohou stát i demotivačním faktorem k mobilizaci. To dokazuje negativní vliv intervence Ruska do Sýrie v roce 2015 vedoucí k eskalaci a vleklému konfliktu bez naděje na vyřešení, což vyústilo ke ztrátě naděje a výraznému útlumu aktivit diaspory. Demobilizační efekt intervence Ruska podporuje i fakt, že se aktivita syrských spolků v této době výrazně snížila na sociálních sítích. Tudíž některé kritické události za určitých podmínek mohou vést k demobilizaci diaspor v hostitelských zemích.

Dále práce zkoumala psychologické faktory, tedy emoce, percepci smyslu a úspěchu mobilizačních snah a vlastního osobního užitku, morální odpovědnost a pocit viny. Ukázalo se, že negativní emoce jako frustrace a ztráta naděje a přesvědčení ve smysl mobilizace, vyvolané například zmíněnou intervencí Ruska do syrského konfliktu, mají negativní vliv na motivaci se mobilizovat vůči situaci v Sýrii. Současně platí i opačný efekt, neboli pozitivní emoce a přesvědčení o smyslu mobilizace jsou motivujícími faktory. Avšak jejich oslabení a vymizení snižuje motivaci k politické mobilizaci. Tudiž z dlouhodobého hlediska je přesvědčení o smyslu mobilizace a jejím možném vlivu a úspěchu důležitým faktorem pro motivaci. Přestože se prokázala u respondentů jejich víra ve vlastní schopnosti, kterými mohou k mobilizaci přispět, výzkum nedokázal, že se současně jedná o motivující faktor. Nabízí se tedy prostor pro další výzkum v této oblasti. Pokud jde o pocit morální odpovědnosti se angažovat, ten byl jednoznačně u všech respondentů prokázán. Tento vnitřní pocit se stal pro všechny respondenty hnacím motorem politické mobilizace. Další psychologický faktor, pocity viny, vyvolané opuštěním domovské země a zanecháním v ní osob, které se staly později oběťmi konfliktu a násilí, není pro naši zkoumanou diasporu signifikantní. Ukázalo se, že většina vinu nepocítovala a nijak je tedy neovlivnila. Navíc práce odhalila, že respondenti byli také motivováni svým morálním kompasem a přesvědčením, na jejichž základě vnímali politickou mobilizaci jako boj za dobrou věc a spravedlnost.

V neposlední řadě práce zkoumala prostředky a kapacitu pro politickou mobilizaci, tedy vliv geografické koncentrace, seskupení osob v diaspoře a politické prostředí České republiky. Pokud jde o geografickou koncentraci, rozhovory nebyly dostatečným nástrojem pro zjištění vlivu, proto by bylo zapotřebí provést samostatný výzkum porovnávající syrskou diasporu v České republice s jinou, početnější. Navzdory tomu, že syrská diaspora vnímá Česko jako nevýznamného hráče v mezinárodním prostředí, který nemůže ovlivnit dění v Sýrii, neovlivnilo to negativně její motivaci se angažovat. Stejně tak negativní vliv nevykazuje ani politické prostředí České republiky navzdory nevhodnému a v některých případech dokonce xenofobnímu vyjadřování politických činitelů, zvláště na téma uprchlictví a islámu, šířící strach a nepřívětivý postoj mnoha lidí ve společnosti vůči syrským uprchlíkům a politicky mobilizovaným Syřanům v ČR. Ani vnímání nadstandardních vztahů Česka se syrským režimem nebo postoj české velvyslankyně v Damašku, který byl vnímán jako prorežimní, se nestaly překážkou pro mobilizaci. Naopak výzkum naznačuje, že postoj velvyslankyně a nepřívětivá politická atmosféra mohou dokonce posílit motivaci se mobilizovat. K potvrzení

této hypotézy by byl na místě další výzkum. Celkové politické prostředí uvnitř České republiky vykazuje pozitivní vliv na mobilizaci. Nejdůležitějším motivačním faktorem se stalo zaručení práv, svobod a bezpečnosti syrské diaspory v ČR. Syřané tak mohli bez překážek pořádat veřejné akce, a i přes počáteční výhrůžky nebo sledování syrských tajných služeb, se respondenti angažovali dále, neboť věděli, že jsou fakticky na území ČR v bezpečí a nic se jim nestane.

Co se týče seskupení osob v diaspoře a jejich vzájemných vztahů, Syřané v Česku se navzájem poměrně znají. Zpočátku spolu spolupracovali například ve spolcích a organizování společných veřejných akcí. Postupně se však projevily odlišnosti mezi jedinci v představách o poválečné Sýrii, ideálním politickém systému a zastoupení. Jedinci měli často až neslučitelné představy, politická přesvědčení a cíle. To způsobilo jejich rozštěpení do skupin na základě podobného smýšlení. Tato polarizace diaspory negativně ovlivnila její angažmá. Tudíž spolky a organizované seskupení z dlouhodobého hlediska neustálo rozpory mezi jejich členy a odlišnosti v diaspoře měly negativní vliv na mobilizaci. Pozitivní vliv vykazují mobilizovaní rodinní příslušníci a sociální bublina, ve které se osoba pohybuje. To znamená, že blízké mobilizované osoby motivují další Syřany k angažmá.

Bakalářská práce tak potvrdila některé závěry dostupné literatury. Konkrétně prokázala motivační vliv kritických událostí, přesvědčení o smyslu a možném úspěchu mobilizace, pocitu morální odpovědnosti se angažovat, politického prostředí umožňujícího angažmá diaspory a garantujícího bezpečnost před represí režimu domovské země. Výzkum potvrdil i demotivační vliv pocitu ztráty naděje nebo frustrace. Vlastní přínos práce je zjištění, že diasporu motivuje morální přesvědčení o správnosti se mobilizovat za účelem boje za spravedlnost a svobodu, a blízké mobilizované osoby. Zajímavým výsledkem je i zjištění, že kritické události mohou mít zároveň pozitivní ale za určitých podmínek i negativní demotivační efekt.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Rozhovory s respondenty:

Autorčin rozhovor s Respondentem 1, Praha, 29. března 2023.

Autorčin rozhovor s Respondentem 2, Praha, 30. března 2023.

Autorčin rozhovor s Respondentem 3, Praha, 3. dubna 2023.

Autorčin rozhovor s Respondentem 4, Praha, 5. dubna 2023.

Autorčin rozhovor s Respondentem 5, Praha, 6. dubna 2023.

Autorčin rozhovor s Respondentem 6, Praha, 12. dubna 2023.

Primární zdroje (dokumenty, novinové články, webové stránky, příspěvky na sociálních sítích, rozhovory):

AMO, 2013. Má Západ intervenovat v Sýrii? *Asociace pro mezinárodní otázky* [online]. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/akce/ma-zapad-intervenovat-v-syrii/>.

ARCHIV MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ, 1967. *TO-T, Sýrie 1965–1969, k. 1, 116/113, obal 7, návrhy uchazečů o studium na Univerzitě 17. listopadu*. Damašek.

BE INTERNATIONAL, 2012. Sýrie studenty zajímá. *syrskaevoluce.cz* [online]. [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.syrskaevoluce.cz/syrie-studenty-zajima/>.

ČERVENKOVÁ, Romana, 2015. *Za solidaritu s uprchlíky a proti šíření nenávisli* [online]. 2015. B.m.: migrate.com. Dostupné z: https://www.migrate.com/docs/150715_shromazdeni-18-7-pozvanka.pdf.

ČEŠI PRO SÝRII, 2022. O nás – Češi pro Sýrii. *Češi pro Sýrii* [online] [vid. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://cesiproisyrii.org/cs/o-nas/>.

ČSÚ, 2022a. Foreigners in the Czech Republic - incl. asylum granted. *Foreigners in the Czech Republic - incl. asylum granted* [online] [vid. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/1-ciz_pocet_cizincu-006.

ČSÚ, 2022b. *R04 Cizinci v ČR podle státního občanství v letech 1994 - 2021 (k 31. 12.)* [online]. 2022. B.m.: Český statistický úřad. [vid. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr.

ČSÚ, 2022c. *T22 Foreigners by category of residence, sex, and citizenship as at 31 December 2021* [online]. 2022. B.m.: Český statistický úřad. [vid. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/1-ciz_pocet_cizincu-006.

ČT24, 2012. Zastavte krveprolití v Sýrii, žádali demonstranti v Praze. ČT24 [online] [vid. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1181155-zastavte-krveproliti-v-syrii-zadali-demonstranti-v-praze>.

DOLEJŠÍ, Milan, 2017. Nenávist a xenofobie nejsou pro politiky? Mnozí souhlasí, zároveň zní varování před islámem. ČT24 - Česká televize [online]. [vid. 2023-07-26]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2247655-nenavist-a-xenofobie-nejsou-pro-politiky-mnozi-souhlasi-zaroven-zni-varovani-pred>.

DOUBRAVOVÁ, Jana, 2017. Úvod. Češi pomáhají [online] [vid. 2023-04-16]. Dostupné z: <http://cesipomahaji.cz/>.

DRAHOŇOVSKÝ, Tomáš a Mazen MAIALEH, 2016. <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/216411058281014/> [online]. Studio ČT24: 14. říjen 2016. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/216411058281014/>.

DRTINOVÁ, Daniela a Mazen MAIALEH, 2018. Syřan: Chtěli jsme změnu, ne špinavou válku. Budoucí generaci čeká jen hrůza | Aktuálně.cz [online]. DTVV: 25. duben 2018. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dtvv/syran-chteli-jsme-zmenu-ne-spinavou-valku-budouci-generaci-c/r~7c9887fc488911e885e30cc47ab5f122/>.

EUROSTAT, 2022. *Annual asylum statistics* [online] [vid. 2023-03-18]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Annual_asylum_statistics.

FAHMY, Mohamed Fadel, 2011. Man: Kidnapped wife found in Cairo suburb. CNN [online]. [vid. 2023-07-24]. Dostupné z: <https://www.cnn.com/2011/11/26/world/meast/egypt-kidnapped-woman/index.html>.

FIALA, Václav a Mazen MAIALEH, 2017. Ohromující slova Syřana Maialeha: Rakety USA nebyly reakcí na chemický útok v Sýrii [online]. Parlamentní listy: 13. duben 2017. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Ohromujici-slova-Syřana-Maialeha-Rakety-USA-nebyly-reakci-na-chemicky-utok-v-Syrii-483433>.

FIALA, Václav a Mazen MAIALEH, 2019. Turci se Kurdů chtějí zbavit, vědí moc. Jenže ve hře je Putin... Syřan Maialeh o nové válce [online]. Parlamentní listy: 19. říjen 2019. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Turci-se-Kurdu-chteji-zbavit-vedi-moc-Jenze-ve-hre-je-Putin-Syřan-Maialeh-o-nove-valce-599975>.

GIGLIO, Mike, 2011. Syrian Protesters Attacked by Regime Thugs in Cairo thx. *The Daily Beast* [online]. [vid. 2023-07-24]. Dostupné z: <https://www.thedailybeast.com/articles/2011/03/17/syrian-protesters-attacked-by-regime-thugs-in-cairo-thx>.

HORÁKOVÁ, Lenka, 2011. V Brně proběhne tichá demonstrace k uctění památky obětí násilí v Sýrii. *iBrno* [online] [vid. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.ibrno.cz/brno/37612-v-brne-probehne-ticha-demonstrace-k-ucteni-pamatky-obeti-vladniho-nasili-v-syrii.html>.

HUMAN RIGHTS WATCH, 2023. *Syria: Events of 2022* [online]. [vid. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/syria>.

CHARFO, Hassan, 2014. TZ: Musí syrské děti čekat na svého Wintona? Demonstrace za přijetí syrských uprchlíků. الجالية السورية الحرة في تشيكيا *Syrská svobodná komunita v Česku* [online]. Facebook. Dostupné z: [https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1509773725955745/?_cft\[0\]=AZXbhnT4funzf9Ll3LKKMUbfScvy9mH_bN7ez1EPaIxYxOeauM9CvImv2gsHP_iLaUlEZZ1iZ6MP_9Qp-lsTCf-Rl-ZvNlwqEnPg5gBAiYJI9DFcvzkKnwl_CicXX8y2bw8lGMSxo_CLW96O-VJ4nfOg&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1509773725955745/?_cft[0]=AZXbhnT4funzf9Ll3LKKMUbfScvy9mH_bN7ez1EPaIxYxOeauM9CvImv2gsHP_iLaUlEZZ1iZ6MP_9Qp-lsTCf-Rl-ZvNlwqEnPg5gBAiYJI9DFcvzkKnwl_CicXX8y2bw8lGMSxo_CLW96O-VJ4nfOg&_tn_=%2CO%2CP-R).

CHARFO, Hassan, 2015a. Demonstrace solidarity s uprchlíky a proti šíření nenávisli dne 18. 7. 2015 v Praze. الجالية السورية الحرة في تشيكيا *Syrská svobodná komunita v Česku* [online]. Facebook. Dostupné z: [https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1611432795789837/?_cft\[0\]=AZVCZ6y8Y-f1Rqml0xB8ZsOYJ4Bit8qB0QyX_BgegATMw8jOlOjshA7d7btRN2pmYGnAK5SIFell-mKBLitejArO6v7893XeY3dPWKnMjFPIBvZZte6WkEJunoLU3ryvhtNOWxcmEiNrKn7P-OFWDTcw&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1611432795789837/?_cft[0]=AZVCZ6y8Y-f1Rqml0xB8ZsOYJ4Bit8qB0QyX_BgegATMw8jOlOjshA7d7btRN2pmYGnAK5SIFell-mKBLitejArO6v7893XeY3dPWKnMjFPIBvZZte6WkEJunoLU3ryvhtNOWxcmEiNrKn7P-OFWDTcw&_tn_=%2CO%2CP-R).

CHARFO, Hassan, 2015b. Pozvání k účasti na demonstraci. الجالية السورية الحرة في تشيكيا *Syrská svobodná komunita v Česku* [online]. Facebook. Dostupné z: [https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1536344866631964/?_cft\[0\]=AZV_iJsMhab1J9WvmPUPGu0HPwrYQdN4-HDp8c21LioF2zwwB-IOfd-R_Q_4rsNIDj34fcDG28Huau0pMZqM_Zd9-EC6PZVFF7BSIc8FRIWsG_oNQsLwH064Z_vG7fWpD5D3OMTI89h-r5mCWeg3KAA&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1536344866631964/?_cft[0]=AZV_iJsMhab1J9WvmPUPGu0HPwrYQdN4-HDp8c21LioF2zwwB-IOfd-R_Q_4rsNIDj34fcDG28Huau0pMZqM_Zd9-EC6PZVFF7BSIc8FRIWsG_oNQsLwH064Z_vG7fWpD5D3OMTI89h-r5mCWeg3KAA&_tn_=%2CO%2CP-R).

CHARFO, Hassan, 2015c. Realita dnešní Sýrie | PROTESTANT nezávislý evangelický měsíčník. *PROTESTANT* [online] [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://protestant.evangnet.cz/realita-dnesni-syrie>.

CHARFO, Hassan, 2016a. Demonstrace proti obléhání Syřanů cizími a asadovskými žoldáky, a to na Můstku, Václavském náměstí, ve čtvrtek 28. 7. 2016 v 17 hodin. الجالية السورية الحرة في تشيكيا *Syrská svobodná komunita v Česku* [online]. Facebook. Dostupné z: [https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1735703143362801/?_cft\[0\]=AZXPsv25_j5BJb2AkRq_zoJk3K8SOE5fc-SbLFOf5i3M9q6GwdfhX-12pJelLPsG2NGrFGBs0dmjyiW2UTu0AZw6sLHED5Jb8h96cAeN-vZ015GUXfRKOCIEDNDWal0RZB3c095yqInNP1qt12G919J0&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1735703143362801/?_cft[0]=AZXPsv25_j5BJb2AkRq_zoJk3K8SOE5fc-SbLFOf5i3M9q6GwdfhX-12pJelLPsG2NGrFGBs0dmjyiW2UTu0AZw6sLHED5Jb8h96cAeN-vZ015GUXfRKOCIEDNDWal0RZB3c095yqInNP1qt12G919J0&_tn_=%2CO%2CP-R).

CHARFO, Hassan, 2016b. Pozvání k připomenutí pátého výročí revoluce. الجالية السورية الحرة في تشيكيا *Syrská svobodná komunita v Česku* [online]. Facebook. Dostupné z: [https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1682296712036778/?_cft\[0\]=AZU97AjXbqtEdWf_or-Se0FUk9KWuxL3bLgIXtLNUwJ-MGJR4Cni4UUWVq3ga1_LjgvlHuxuRjlpzlgwGAsxIZh-KfjEutnZpbaliOFMwhkaKh7OUCBy9zVcY-RHqicMllxzq9cHzv2eOfLT_HJHhNZ&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/posts/1682296712036778/?_cft[0]=AZU97AjXbqtEdWf_or-Se0FUk9KWuxL3bLgIXtLNUwJ-MGJR4Cni4UUWVq3ga1_LjgvlHuxuRjlpzlgwGAsxIZh-KfjEutnZpbaliOFMwhkaKh7OUCBy9zVcY-RHqicMllxzq9cHzv2eOfLT_HJHhNZ&_tn_=%2CO%2CP-R).

CHRONICLE, 2015. Hosté V. workshopu [online]. Dostupné z: http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/Chronicle_XX_05.pdf.

INDEPENDENT INTERNATIONAL COMMISSION OF INQUIRY ON THE SYRIAN ARAB REPUBLIC, 2021. *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* [online]. A/HRC/46/55. B.m.: Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, OHCHR UN. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/iici-syria/documentation>.

INDEPENDENT INTERNATIONAL COMMISSION OF INQUIRY ON THE SYRIAN ARAB REPUBLIC, 2022. *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic* [online]. A/HRC/51/45. B.m.: Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, OHCHR UN. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/iici-syria/documentation>.

INICIATIVA PRO SVOBODNOU SÝRII, 2014a. 7.6.2014 od 15.00-16.30, Kampa. *Facebook* [online]. Dostupné z: [https://www.facebook.com/iniciativa.sy/posts/1458122431095791?__cft__\[0\]=AZVE97UOmNmTJzANawc07Uwn8H0ZQ5rD65nq2B3vCFLWuk1k-S7IOlcH1TmZWF8Hfc2x16aYL17l0aCFZIUYaCG2j4fmgzVKK2hMMzfrfE3FMqf84X1UoS98I5Rah3U3S_A&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/iniciativa.sy/posts/1458122431095791?__cft__[0]=AZVE97UOmNmTJzANawc07Uwn8H0ZQ5rD65nq2B3vCFLWuk1k-S7IOlcH1TmZWF8Hfc2x16aYL17l0aCFZIUYaCG2j4fmgzVKK2hMMzfrfE3FMqf84X1UoS98I5Rah3U3S_A&_tn_=%2CO%2CP-R).

INICIATIVA PRO SVOBODNOU SÝRII, 2014b. Iniciativa pro Svobodnou Sýrii مبادرة من أجل سوريا الحرة. *Facebook* [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/iniciativa.sy>.

INICIATIVA PRO SVOBODNOU SÝRII, 2014c. Protestní akce. *Facebook* [online]. Dostupné z: [https://www.facebook.com/iniciativa.sy/photos/a.1440950086146359/1450204431887591/?_cft__\[0\]=AZU3-OIHmvMAoCniHuEmqnnktHBLij-cY9OJJ4BcxRT9TEEx08KaJbACc4eht0y1t40ZxfZ-4op_sNhOsW99XZ_WzyuUXEwVofJKiuvK84M9eh4DXdTOTYIRx9w9byLecz1UVMm11bMTvmjrDaCj7n6ie&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/iniciativa.sy/photos/a.1440950086146359/1450204431887591/?_cft__[0]=AZU3-OIHmvMAoCniHuEmqnnktHBLij-cY9OJJ4BcxRT9TEEx08KaJbACc4eht0y1t40ZxfZ-4op_sNhOsW99XZ_WzyuUXEwVofJKiuvK84M9eh4DXdTOTYIRx9w9byLecz1UVMm11bMTvmjrDaCj7n6ie&_tn_=%2CO%2CP-R).

JIRÁSKOVÁ, Tereza, 2018. Obava z migrace je na místě, animozita vůči konkrétnímu člověku ne, tvrdí Cyril Höschl. *iROZHLAS* [online] [vid. 2023-07-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cyрил-hoschl-migrace-uprchlici-kultura-media-xenofobie-krize-azyl_1811281551_lac.

KHALIL, Rashid a Milan ROKOS, 2019. *USA nás drze prodaly. Je to absurdní válka a Turci nás nikdy nevyženou, říká syrský Kurd* [online]. rozhovor. Info.cz: 10. říjen 2019. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.info.cz/zpravodajstvi/svet/usa-nas-drze-prodaly-je-to-absurdni-valka-a-turci-nas-nikdy-nevyzenou-rika-syrsky-kurd>.

MAIALEH, Mazen a Zuzana KLUSÁČKOVÁ, 2014. *Vede se sektářská válka* [online]. A2. únor 2014. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2014/2/vede-se-sektarska-valka>.

MAIALEH, Mazen a Kateřina ZERZÁNOVÁ, 2013. „Problémy se v Sýrii kumulovaly desítky let,“ rozhovor s Ing. Mazen Maialehem [online]. rozhovor. e-Polis.cz: 27. duben 2013. [vid. 2023-03-26]. ISSN 1801-1438. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz//clanek/problemy-se-v-syrii-kumulovaly-desitky-let-rozhovor-s-ing-mazen-maialehem.html>.

MAVROUDI, Elizabeth, 2018. Deconstructing diasporic mobilisation at a time of crisis: perspectives from the Palestinian and Greek diasporas. *Journal of Ethnic and Migration Studies*

[online]. 44(8), 1309–1324. ISSN 1369-183X. Dostupné z: [doi:10.1080/1369183X.2017.1354159](https://doi.org/10.1080/1369183X.2017.1354159).

MIGRACEONLINE.CZ, 2014. Prohlášení k demonstraci za přijetí syrských uprchlíků. *migraceonline.cz* [online]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/prohlaseni-k-demonstraci-za-prijeti-syrskych-uprchliku>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2023. *Cizinci s povoleným pobytem - Ministerstvo vnitra České republiky* [online] [vid. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČSR, 1966. *104/1967 Sb. Kulturní dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Syrské arabské republiky* [online]. 1966. B.m.: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. [vid. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1967-104>.

OHCHR, 2022. UN Human Rights Office estimates more than 306,000 civilians were killed over 10 years in Syria conflict. *OHCHR* [online]. [vid. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/06/un-human-rights-office-estimates-more-306000-civilians-were-killed-over-10>.

REICHOVÁ, Zuzana, Mazen MAIALEH a Rashid KHALIL, 2011. *Politický aktivismus Syřanů v ČR* [online]. Rádio Wave: 5. květen 2011. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/politicky-aktivismus-syranu-v-cr-5256795>.

ROMANCOVÁ, Ingrid, 2019. Demontrace proti brutalitě režimu Vladimíra Putina. *Evropský rozhled* [online]. [vid. 2023-07-27]. Dostupné z: <https://evropsky-rozhled.eu/demontrace-proti-brutalite-rezimu-vladimira-putina/>.

SHÁNĚLOVÁ, Hanka a Mazen MAIALEH, 2013. *Dvacet minut Radiožurnálu - Mazen Maialeh; na Jadranu by se mohl v budoucnosti těžít plyn; pozvánka k poslechu Hlavních zpráv; zápasy 7. kola fotbalové Gambrius ligy • mujRozhlas* [online]. Radiožurnál: 2. září 2013. [vid. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/odpoledni-radiozurnal-s-hankou-shanelovou/dvacet-minut-radiozurnalu-mazen-maialeh-na-jadranu-se>.

SYRECZECH, 2014. Syreczech. *Facebook* [online] [vid. 2023-04-16]. Dostupné z: https://www.facebook.com/syreczech/?locale=cs_CZ.

SYRECZECH, 2014. SYRECZECH. *SYRECZECH* [online] [vid. 2023-04-16]. Dostupné z: <http://www.syreczech.cz/>.

SYRSKÁ SVOBODNÁ KOMUNITA V ČESKU, 2014. الجالية السورية الحرة في تشيكيا Syrská svobodná komunita v Česku. *Facebook* [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1405008096432309/> تشيكيا الجالية السورية الحرة في تشيكيا Syrská svobodná komunita v Česku.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2011. syrskarevoluce.cz. *Facebook* [online] [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/SyrskaRevoluce/>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2012a. "Nejsem jen číslo". *syrskarevoluce.cz* [online]. [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.syrskarevoluce.cz/nejsem-jen-cislo/>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2012b. *syrskarevoluce.cz* - 3. 3. 2012, Praha: dnes se na Václavském náměstí uskutečnila demonstrace proti násilnému potlačování revoluce v Sýrii | Facebook. *Facebook* [online] [vid. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/SyrskaRevoluce/photos/a.235862043112849/359266270772425/>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2012c. *syrskarevoluce.cz* (@syrskarevoluce) / Twitter. *Twitter* [online] [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/syrskarevoluce>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2012d. *syrskarevoluce.cz*. *syrskarevoluce.cz* [online] [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.syrskarevoluce.cz/>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2013. Debata s Janem Moláčkem, reportérem, který točil v Sýrii. *syrskarevoluce.cz* [online]. [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.syrskarevoluce.cz/pozvanka-na-debatu-s-janem-molackem-reporterem-ktery-tocil-v-syrii/>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2014a. Běháte pro zdraví? A co takhle pro dobrou věc? *syrskarevoluce.cz* [online]. [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.syrskarevoluce.cz/behate-pro-zdravi-a-co-takhle-pro-dobrou-vec-sraz-22-brezna-v-praze/>.

SYRSKAREVOLUCE.CZ, 2014b. Přinesli jsme atmosféru Aleppa studentům Univerzity Obrany do Brna. *syrskarevoluce.cz* [online]. [vid. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.syrskarevoluce.cz/prinesli-jsme-atmosferu-aleppa-studentum-univerzity-obrany-do-brna/>.

VESELKOVÁ, Ivana, 2011. Politický aktivismus Syřanů v ČR. *Radio Wave* [online] [vid. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/politicky-aktivismus-syranu-v-cr-5256795>.

WRIGHT, Nate, 2012. Syrian dissidents start to call Cairo home. *Foreign Policy* [online]. [vid. 2023-07-24]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2012/01/20/syrian-dissidents-start-to-call-cairo-home/>

Sekundární zdroje (dostupná literatura):

ADAMSON, Fiona B., 2012. Constructing the Diaspora. In: Terrence LYONS a Peter MANDAVILLE, ed. *Politics From Afar: Transnational Diasporas and Networks* [online]. Londýn: Hurst & Co, s. 25–42. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/279717744_Constructing_the_Diaspora.

ADAMSON, Fiona B. a Madeleine DEMETRIOU, 2007. Remapping the Boundaries of 'State' and 'National Identity': Incorporating Diasporas into IR Theorizing. *European Journal of International Relations* [online]. 13(4), 489–526. ISSN 1354-0661. Dostupné z: doi:10.1177/1354066107083145.

BERG, Klára, 2015. *Radikalizace Syřanů na území České republiky?* [online]. Brno. diplomová práce. Masarykova univerzita. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/jp919/>.

BRINKERHOFF, Jennifer M., 2008. Diaspora Identity and the Potential for Violence: Toward an Identity-Mobilization Framework. *Identity* [online]. **8**(1), 67–88. ISSN 1528-3488. Dostupné z: doi:10.1080/15283480701787376.

BRUBAKER, Rogers, 2005. The ‘diaspora’ diaspora. *Ethnic and Racial Studies* [online]. **28**(1), 1–19. ISSN 0141-9870. Dostupné z: doi:10.1080/0141987042000289997.

CENTER FOR PREVENTIVE ACTION, 2023. Conflict in Syria. *Global Conflict Tracker* [online]. [vid. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-syria>.

COHEN, Robin, 2001. *Global Diasporas: An Introduction*. 1. e-Library: Taylor & Francis. ISBN 0-203-13876-7.

ČT24, 2017. Zpráva AI za rok 2016: Politici šířili strach, prvním terčem byli uprchlíci. *ČT24 - Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR - Česká televize* [online]. [vid. 2023-07-26]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2041894-zprava-ai-za-rok-2016-politici-sirili-strach-prvnim-tercem-byli-uprchlici>.

FELČER, Petr, 2020. *Mýty versus realita: Imigrace z Blízkého východu a severní Afriky do České republiky* [online]. 2020. B.m.: Tváře migrace. Dostupné z: <https://tvaremigrace.cz/publikace/>.

GROSSMAN, Jonathan, 2019. Toward a definition of diaspora. *Ethnic and Racial Studies* [online]. **42**(8), 1263–1282. ISSN 0141-9870. Dostupné z: doi:10.1080/01419870.2018.1550261.

HANNOVÁ, Daniela, 2015. Problémoví elegáni. Arabští studenti v Praze v 50. a 60. letech 20. století - Bibliografie dějin Českých zemí. **54**(2), 105–125.

JANUROVÁ, Kristýna a Dušan DRBOHLAV, 2019. Migration and Integration in Czechia: Policy Advances and the Hand Brake of Populism. *migrationpolicy.org* [online]. [vid. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/article/migration-and-integration-czechia-policy-advances-and-hand-brake-populism>.

KING, Charles a Neil J. MELVIN, 1999. Diaspora Politics: Ethnic Linkages, Foreign Policy, and Security in Eurasia. *International Security*. **24**(3), 108–138. ISSN 0162-2889.

KOINOVA, Maria, 2010. Diasporas and International Politics: Utilizing the Universalistic Creed of Liberalism for Particularistic and Nationalist Purposes. In: Rainer BAUBÖCK a Thomas FAIST, ed. *Diaspora and Transnationalism: Concepts, Theories and Methods*. Amsterdam: Amsterdam University Press, s. 149–165.

KOINOVA, Maria, 2011. Diasporas and secessionist conflicts: the mobilization of the Armenian, Albanian and Chechen diasporas. *Ethnic and Racial Studies* [online]. **34**(2), 333–356. ISSN 0141-9870. Dostupné z: doi:10.1080/01419870.2010.489646.

- KOINOVA, Maria, 2017. Diaspora mobilisation for conflict and post-conflict reconstruction: contextual and comparative dimensions. *Journal of Ethnic and Migration Studies* [online]. **44**(8), 1251–1269. ISSN 1369-183X. Dostupné z: doi:10.1080/1369183X.2017.1354152.
- KOOPMANS, Ruud a Paul STATHAM, 2001. How national citizenship shapes transnationalism: A comparative analysis of migrant claims-making in Germany, Great Britain and the Netherlands. In: Christian JOPPKE a Ewa MORAWSKA, ed. *Toward Assimilation and Citizenship: Immigrant in Liberal Nation-States* [online]. 1. Berkely: University of California Press, s. 195–238. ISBN 978-1-4039-0491-1. Dostupné z: doi:10.1057/9780230554795.
- KOPCHICK, Connor, Kathleen CUNNINGHAM, Erin JENNE a Stephen SAIDEMAN, 2021. Emerging diasporas: Exploring mobilization outside the homeland. *Journal of Peace Research* [online]. **59**, 002234332098080. Dostupné z: doi:10.1177/0022343320980803.
- MAREŠ, Miroslav a Michael MURAD, 2013. Reflexe syrského konfliktu v České republice. **22** (54)(3), 132–142. ISSN 1210-3292.
- MÜLLER-FUNK, Lea, 2016. Diaspora Mobilizations in the Egyptian (Post)Revolutionary Process: Comparing Transnational Political Participation in Paris and Vienna. *Journal of Immigrant & Refugee Studies* [online]. **14**(3), 353–370. ISSN 1556-2948. Dostupné z: doi:10.1080/15562948.2016.1180471.
- OMELANIUK, Irena, ed., 2013. *Diasporas and Development - Bridging Societies and States* [online]. Ženeva: International Organization for Migration [vid. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://www.iom.int/diasporas-and-development-bridging-societies-and-states>.
- RAGAB, Nora Jasmin, 2020. *Diaspora mobilisation in a conflict setting: The emergence and trajectories of Syrian Diaspora Mobilisation in Germany* [online]. Maastricht. Doctoral Thesis. Maastricht University. Dostupné z: doi:10.26481/dis.20200424nr.
- SIMON, Bernd a Bert KLANDERMANS, 2001. Politicized collective identity: A social psychological analysis. *American Psychologist* [online]. **56**, 319–331. ISSN 1935-990X. Dostupné z: doi:10.1037/0003-066X.56.4.319
- SMITH, Hazel a Paul STARES, 2007. *Diasporas in Conflict: Peace-Makers or Peace-Wreckers?* [online]. B.m.: UNU Press [vid. 2023-01-12]. ISBN 978-92-808-1140-7. Dostupné z: <https://collections.unu.edu/view/UNU:2481>.
- SÖKEFELD, Martin, 2006. Mobilizing in Transnational Space: A Social Movement Approach to The Formation of Diaspora. *Global Networks* [online]. **6**, 265–284. Dostupné z: doi:10.1111/j.1471-0374.2006.00144.x.
- ŠOULOVÁ, Ivana, 2021. *Syrská komunita v Česku - diferenciace identit* [online]. Praha. Univerzita Karlova. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/126451>.
- URBÁŠEK, Pavel a Jiří PULEC, 2012. *Vysokoškolský vzdělávací systém v letech 1945-1969* [online]. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci [vid. 2023-03-19]. ISBN 978-80-244-2979-3. Dostupné z: https://library.upol.cz/arl-upol/cs/detail-upol_us_cat-0074241-Vysokoskolsky-vzdelavaci-system-v-letech-19451969/.

VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK, ed., 2008. *Sociální psychologie*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a.s. Psyché. ISBN 978-80-247-1428-8.

YACOUBIAN, Mona, 2020. After Nine Years, Syria's Conflict Has Only Become More Complicated. *United States Institute of Peace* [online]. [vid. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.usip.org/publications/2020/03/after-nine-years-syrias-conflict-has-only-become-more-complicated>.

ZÍDEK, Petr a Karel SIEBER, 2009. *Československo a Blízký východ v letech 1948-1989*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů EU.

Příloha A: Otázky pro respondenty

DEMOGRAFICKÉ OTÁZKY

Jak se jmenujete?

Kolik je Vám let?

Kde v současnosti žijete?

Jaké máte občanství?

Jste věřící? Pokud ano, jaké náboženství vyznáváte?

Odkud a kdy jste přicestoval/a do České republiky?

Z jakých důvodů jste emigroval/a ze Sýrie?

Emigroval/a jste dobrovolně nebo nedobrovolně?

Popište mi stručně Vaši cestu ze Sýrie do České republiky

POLITICKÁ MOBILIZACE

Kdy jste začal/a být politicky mobilizován/a v České republice?

Do jakých aktivit v rámci politické mobilizace v České republice jste se zapojil/a?

V jakých letech jste byl/a nejvíce politicky aktivní v České republice?

V kterých letech mezi 2011- 2022 byla podle Vás politická mobilizace Syřanů a Syřanek v České republice nejintenzivnější? Proč?

Spolupracovala někdy během let 2011 - 2022 syrská diaspora v České republice se syrskou diasporou z jiných zemí?

FAKTOR 1: KRITICKÁ UDÁLOST

Pokud se něco zásadního děje v zemi, odkud pocházíte, jako je občanská válka, etnické konflikty, represivní diktatura, násilí či porušování lidských práv, může to být důvod

k nějakému politickému zapojení jako je třeba účast na protestech, kritika režimu apod. Máte pocit, že některá z těchto událostí Vás motivovala k zapojení se do některých aktivit jako jsou zmíněné protesty?

Cítil/a jste pocit morální povinnosti se politicky angažovat a pomoci obyvatelstvu v Sýrii?

Někteří lidé, kteří emigrovali ze své původní země a usadili se v relativně bezpečném státě pocíťovali jakousi vinu vůči syrskému obyvatelstvu, které v Sýrii zůstalo. Dokážete se s tím ztotožnit?

Z jakých důvodů Vás tyto události motivovaly se politicky mobilizovat?

FAKTOR 2: PSYCHOLOGICKÉ FAKTORY

Když jste se politicky mobilizoval/a, věřil/a jste, že mobilizace může něco ovlivnit?

Myslel/a jste si, že politická mobilizace, které jste se účastnil/a, může být úspěšná?

Jaké emoce jste v souvislosti s politickou mobilizací, ke které jste se přidal/a, pocíťoval/a?

Myslel/a jste si na začátku, že Vaše účast v politické mobilizaci bude přínosná?

Myslíte si v současnosti, že politická mobilizace je přínosná a může něco ovlivnit?

FAKTOR 3: DOSTUPNÉ PROSTŘEDKY A KAPACITA PRO MOBILIZACI

Myslíte si, že jsou Syřané a Syřanky v České republice sdružení a tvoří komunitu?

Motivovali/y Vás k politické mobilizaci jiní/é politicky mobilizovaní/é Syřani / Syřanky?

Motivovalo Vás k politické mobilizaci založení či aktivita syrských občanských sdružení (např. Iniciativa pro svobodnou Sýrii, Syrská svobodná komunita) ?

Myslíte si, že v prostředí České republiky byly nebo jsou překážky pro politickou mobilizaci syrské diaspory?

Jaká občanská sdružení či jiná uskupení podporující politickou mobilizaci syrské diaspory znáte?

Myslíte si, že byli aktivní v politické mobilizaci mířené proti syrskému režimu i osoby jiného původu než syrského v České republice?

Myslíte si, že je v České republice dostatečné množství politicky mobilizovaných Syřanů a Syřanek?

Myslíte si, že by větší počet politicky mobilizovaných Syřanů a Syřanek bylo motivací pro ostatní Syřany a Syřanky se taktéž mobilizovat?

Myslíte si, že měla syrská diaspora někdy během let 2011 - 2022 silnější vedení (občanská sdružení, komunitní organizace) než v současnosti?

Myslíte si, že politické prostředí České republiky podporovalo politické aktivity syrské diaspory v letech 2011 - 2022?

ZÁVĚR

Co Vás tedy motivovalo k politické mobilizaci nejvíce? A změnilo se to nějak?

Chtěl/a byste něco na závěr dodat?

Příloha B: Otázky pro respondenty v anglickém jazyce

DEMOGRAPHIC QUESTIONS

What is your name?

How old are you?

Where do you currently live?

What is your citizenship?

Are you religious? If so, what religion do you practice?

Where and when did you arrive in the Czech Republic?

For what reasons did you emigrate from Syria?

Did you emigrate voluntarily or involuntarily?

Briefly describe your journey from Syria to the Czech Republic.

POLITICAL MOBILIZATION

When did you start to be politically mobilized in the Czech Republic?

What activities have you been involved in as part of political mobilization in the Czech Republic?

In what years were you most politically active in the Czech Republic?

In which years between 2011-2022 do you think the political mobilization of Syrian men and women in the Czech Republic was the most intense? Why?

During the years 2011 - 2022, did the Syrian diaspora in the Czech Republic ever cooperate with the Syrian diaspora from other countries?

FACTOR 1: CRITICAL EVENT

If something major is happening in the country where you come from, such as civil war, ethnic conflicts, oppressive dictatorship, violence or human rights violations, this may be a reason for some political involvement such as participation in protests, criticism of the regime, etc. Do you feel that any of these events motivated you to get involved in some activities such as the mentioned protests?

Did you or do you feel a sense of moral obligation to get involved politically and help the population in Syria?

Some people who emigrated from their country of origin and settled in a relatively safe state felt a kind of guilt towards the Syrian population that remained in Syria. Can you relate to that?

For what reasons did these events motivate you to mobilize politically?

FACTOR 2: PSYCHOLOGICAL FACTORS

When you mobilized politically, did you believe that mobilization could affect something?

Did you think that the political mobilization you participated in could be successful?

What emotions did you feel in connection with the political mobilization you joined?

Did you think at the beginning that your participation in political mobilization would be beneficial?

Do you currently think that political mobilization is beneficial and can influence something?

FACTOR 3: AVAILABLE MEANS AND CAPACITY FOR MOBILIZATION

Do you think that Syrian men and women in the Czech Republic are united and form a community?

Were you motivated to political mobilization by other politically mobilized Syrians?

Did the founding or activity of Syrian civic associations (e.g. Initiative for a Free Syria, Free Syrian Community) motivate you to political mobilization?

Do you think that there were or are obstacles to the political mobilization of the Syrian diaspora in the environment of the Czech Republic?

What civic associations or other groups supporting the political mobilization of the Syrian diaspora in the Czech Republic do you know?

Do you think that people of non-Syrian origin in the Czech Republic were also active in political mobilization against the Syrian regime?

Do you think that there is a sufficient number of politically mobilized Syrians in the Czech Republic?

Do you think that a greater number of politically mobilized Syrians would be a motivation for other Syrians to mobilize as well?

Do you think the Syrian diaspora had stronger leadership (civic associations, community organizations) at any time during the years 2011 - 2022 than it does now?

Do you think that the political environment of the Czech Republic supported the political activities of the Syrian diaspora in the years 2011-2022?

CONCLUSION

So what motivated you to political mobilization the most? And has it changed somehow?

Would you like to add anything in conclusion?

Příloha C: Prohlášení o zpracování údajů

Politická mobilizace syrské diaspor v České republice v letech 2011 -2022

Výzkum pro bakalářskou práci

Autorka práce a výzkumu: Bc. Martina Wranová

Vedoucí práce: Bc. Tereza Jermanová, M.A., Ph.D.

Březen 2023

Jste zván/a k účasti na výše uvedeném bakalářském výzkumném projektu. Vaše účast v tomto projektu je zcela dobrovolná. Svou účast můžete kdykoli zrušit tak, že mě kontaktujete na martinawranova@seznam.cz.

Informace o projektu:

Bakalářská práce a výzkum se zaměřují na politickou mobilizaci syrské diaspor v České republice. Konkrétně je cílem zmapovat aktivity syrské diaspor v ČR od propuknutí protestů a následné občanské války v Sýrii v průběhu let 2011-2022, a zjistit jaké motivace vedly členy diaspor k politické mobilizaci. Kromě dalších zdrojů bude výzkum postaven na polostrukturovaných rozhovorech s politicky mobilizovanými členy syrské diaspor, kteří v současnosti žijí v České republice. Výsledkem výzkumu bude bakalářská práce psaná na Univerzitě Karlově.

Diskrétnost

Můžete se rozhodnout, zda chcete, aby byl rozhovor nahráván, nebo upřednostňujete zapisování poznámek. Záznamy a přepisy rozhovorů budou uchovávány jako důvěrné v heslem chráněném počítači a bude k nim mít přístup pouze autorka práce a výzkumu. Zároveň budou použity výhradně pro účely související s dokončením bakalářského výzkumu a pro psaní souvisejících článků v akademických časopisech či pro psaní případné navazující diplomové práce. Pokud o to požádáte, bude Vám poskytnuta kopie vašeho přepisu rozhovoru.

Anonymita

Budete požádáni o povolení ohledně možnosti použít Vaše celé jméno a/nebo název organizace, kterou zastupujete. V případě, že si nepřejete zveřejnit své jméno, budou údaje z rozhovoru uchovány a použity anonymně, bez uvedení Vašeho jména nebo organizace.

Informace o autorce bakalářské práce

Martina Wranová je studentkou bakalářského studia oboru Blízkovýchodní studia se specializací na arabistiku. Získala již bakalářský titul z oboru Mezinárodní studia – diplomacie z Vysoké školy ekonomické v Praze.

Kontakt

Pokud máte jakékoli dotazy, můžete mě kontaktovat na e-mailové adrese martinawranova@seznam.cz. Zároveň poskytují kontakt na vedoucí bakalářské práce doktorku Jermanovou tereza.jermanova@ff.cuni.cz.

Příloha D: Prohlášení o zpracování údajů v anglickém jazyce

Political mobilization of the Syrian diaspora in the Czech Republic in the years

2011-2022

Research for a bachelor's thesis

Researcher: Bc. Martina Wranová

Supervisor: Bc. Tereza Jermanová, M.A., Ph.D.

March 2023

Details of the project

You are invited to act as participant for the above bachelor research project. Your participation in this project is completely voluntary. You can withdraw your participation at any time by contacting me at martinawranova@seznam.cz.

Project information

The bachelor's thesis and research focus on the political mobilization of the Syrian diaspora in the Czech Republic. Specifically, the aim is to map the activities of the Syrian diaspora in the Czech Republic since the outbreak of protests and the subsequent civil war in Syria during the years 2011-2022, and to find out what motivations led members of the diaspora to political mobilization. In addition to other sources, the research will be based on semi-structured interviews with politically mobilized members of the Syrian diaspora who currently live in the Czech Republic. The result of the research will be a bachelor's thesis written at Charles University.

Confidentiality

You can decide whether you want the interview to be voice recorded or prefer notes to be taken. Interview tapes and transcripts will be held in confidence in a password protected computer. They will be used solely for the purposes related to completing the bachelor research, and for writing of associated academic journal articles or future master thesis. If you request it, you will be supplied with a copy of your interview transcript.

Anonymity

Permission will be asked regarding the possibility to use your full name and/or name of an organization you represent. In case you do not wish to make your name public, the interview data will be held and used on anonymous basis, with no mention of your name or organization.

About the researcher

Martina Wranová is a bachelor's student of Middle Eastern studies, specializing in Arabic studies. She has already obtained a bachelor's degree in International Studies - Diplomacy from the Prague University of Economics and Business.

Contact:

If you have any questions, you can contact me at the e-mail address martinawranova@seznam.cz. Furthermore, I provide you with the e-mail address of the supervisor of the bachelor's thesis Ms. Jermanová - tereza.jermanova@ff.cuni.cz.